

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY
Hatay Kahramanmaraş Osmaniye

MOBİLYACILIK SEKTÖR RAPORU

2014

TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektör Raporu

2014

Bu raporda, Mobilyacılık sektörünün Dünya, Türkiye ve TR63 Bölge ekonomisindeki yeri, sektördeki işyeri sayısı, istihdam düzeyi, istihdamın niteliği, kayıt dışılık, üretim miktarı, büyüme oranları, yaratılan katma değer, sektörün bölgesel olarak dağılımı, ithalat ve ihracat rakamları sunulmuştur. TR63 Bölgesi'nde, potansiyel küme ve yükselen sektör konumundaki mobilyacılığın mevcut durumunun ortaya konulduğu, değerlendirme, politika önerileri ve program ile desteklendiği bu çalışma, Ajansımız tarafından mobilyacılık sektörünün ve mobilya ile ilişkili diğer sektörlerin faydasına ve kullanımına sunulmuştur.

İÇİNDEKİLER

Haritalar Listesi	iv
Şekiller Listesi	v
Tablolar Listesi	vi
Kısaltmalar	vii
Önsöz	viii
Giriş	ix
1. Sektörün Dünya Ekonomisindeki Durumu	1
1.1. Dünya Mobilya Üretim ve Tüketimi	3
1.2. Dünya'da Mobilyacılık Sektörünün Dış Ticareti	4
1.3. Dünya Mobilyacılık Sektöründe Kullanılan Teknoloji	13
2. Sektörün Türkiye Ekonomisindeki Durumu	16
2.1. Türkiye Mobilya Üretim ve Tüketimi	17
2.2. Türkiye'de Mobilyacılık Sektörü İşyeri Sayısı ve İstihdamı	20
2.3. Türkiye'de Mobilyacılık Sektörünün Dış Ticareti	24
2.4. Türkiye Mobilyacılık Sektörünün Kümelenmesi	33
3. Sektörün Bölge/İl Ekonomisindeki Durumu	37
3.1. TR63 Bölgesi Mobilya Üretim ve Tüketimi	37
3.2. R63 Bölgesinde Mobilyacılık Sektörü İşyeri Sayısı ve İstihdamı	38
3.3. TR63 Bölgesinde Mobilyacılık Sektörünün Dış Ticareti	41
3.4. TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektörünün Kümelenmesi	45
3.5. TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektörü GZFT Analizi	46
4. Genel Değerlendirme, Politika Önerileri	47
Kaynakça	52

Haritalar Listesi

Harita 1. Dünya Mobilya İhracatı	5
Harita 2. Türkiye Mobilya İhracat Haritası.....	28
Harita 3. Türkiye Orman Ürünleri, Kağıt ve Mobilya Kümeleri	34
Harita 4. Düzey 2 Bölgelerinde Öne Çıkan Sektörel Yığılmalar (2009)	36

Şekiller Listesi

Şekil 1. Mobilya Üretiminde Önde Gelen Ülkelerin Sektör Payları	3
Şekil 2. Mobilya Tüketiminde Önde Gelen Ülkelerin Sektör Payları.....	4
Şekil 3. Dünya İmalat Sanayi ve Mobilya İhracatı Artış Oranları	6
Şekil 4. Dünya Mobilya Dış Ticaretinin Gelişimi.....	6
Şekil 5. CNC Router Tezgah	13
Şekil 6. CNC Tezgah İle İşleme Yapılmış Mobilya Örnekleri	15
Şekil 7. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe Üretim Endeksinin Gelişimi	18
Şekil 8. Türkiye Mobilya Üretiminin Gelişimi	18
Şekil 9. Türkiye'de Harcama Gruplarına Göre Tüketim Oranlarının Gelişimi	19
Şekil 10. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe Katma Değerin Gelişimi	20
Şekil 11. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe İşyeri Sayısının Gelişimi.....	21
Şekil 12. Türkiye Mobilya Sektörü ve Tüm Faal Sektörlerin Çalışan Sayısına Göre İşyeri Sayısı	11
Şekil 13. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe Dış Ticaretin Gelişimi	25
Şekil 14. TR63 Bölgesinde Harcama Gruplarına Göre Tüketim Oranlarının Gelişimi	38
Şekil 15. TR63 Bölge İleri Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren İşyeri Sayısı ve İstihdam Düzeyi	39
Şekil 16. TR63 Bölgesi İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe İhracatın Gelişimi	41
Şekil 17. TR63 Bölgesi İllerinde Mobilyacılık Sektörü İhracatının Gelişimi	42
Şekil 18. Akıllı Mobilya Örnekleri.....	47

Tablolar Listesi

Tablo 1.	Mobilya Sınıflandırması	ix
Tablo 2.	Mobilya Sektöründe Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması	2
Tablo 3.	Dünya Mobilya İhracat-İthalat Durumu.....	7
Tablo 4.	Koltuk, Sandalye, Tabure, Bank ve Benzeri Oturakların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler	8
Tablo 5.	Uyku Eşyalarının İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler	10
Tablo 6.	Metalden Yapılmış Mobilyaların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler	11
Tablo 7.	Ahşaptan Yapılmış Mobilyaların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler	11
Tablo 8.	Ahşap ve Metal Harici Diğer Malzemelerden Yapılmış Mobilyaların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler	12
Tablo 9.	Mobilya Aksam-Parçalarının İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler	13
Tablo 10.	Türkiye Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren İşyeri Sayısı ve İstihdam Düzeyi.....	22
Tablo 11.	Türkiye Mobilya Sektöründe Üretim Yapan Önemli Kuruluşlar	23
Tablo 12.	Düzey 2 Bölgelerinde Mobilya Sektörünün Dış Ticareti.....	26
Tablo 13.	Türkiye Mobilya Sektöründe Yıllara ve Ülkelere Göre Dış Ticaret (SITC-821).....	27
Tablo 14.	Koltuk, Sandalye, Tabure, Bank ve Benzeri Oturakların Dış Ticareti	29
Tablo 15.	Uyku Eşyalarının Dış Ticareti	30
Tablo 16.	Metalden Yapılmış Mobilyaların Dış Ticareti.....	31
Tablo 17.	Ahşaptan Yapılmış Mobilyaların Dış Ticareti.....	32
Tablo 18.	Ahşap ve Metal Harici Diğer Malzemelerden Yapılmış Mobilyaların Dış Ticareti	33
Tablo 19.	Mobilya Aksam-Parçalarının Dış Ticareti.....	33
Tablo 20.	TR63 Bölgesinde Mobilya Sektöründe Üretim Yapan Önemli Kuruluşlar.....	40
Tablo 21.	TR63 Bölgesinde Üretilen Mobilyaların Ülkelere Göre İhracat Payı	43
Tablo 22.	TR63 Bölgesi İllerinde Üretilen Mobilyaların İlk Beş Ülkeye İhracatı (ABD doları).....	44

Kısaltmalar

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Ar-Ge	: Araştırma- Geliştirme
ATSO	: Antakya Ticaret ve Sanayi Odası
BGUS	: Bölgesel Gelişme ve Ulusal Strateji
CNC	: Bilgisayar Destekli Kontrol (Computer Numerical Control)
CSIL	: Endüstriyel Çalışmalar Merkezi (Centre For Industrial Studies)
DOĞAKA	: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
ISIC	: Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması (International Standard Industrial Classification)
İZKA	: İzmir Kalkınma Ajansı
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
MASKO	: İstanbul Mobilya Ve Ahşap Eşya İmalatçıları Site İşletme Kooperatifi
MDN	: Mobilyacılık Destek Noktası
MODOKO	: Mobilya Dolap Koltuk
MÜSİAD	: Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
NACE	: Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne)
OAİB	: Orta Anadolu İhracatçılar Birliği
PECR	: İl İhracat Yoğunlaşma Katsayısı
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SITC	: Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (Standard International Trade Classification)
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNSD	: Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (United Nations Statistics Division)
ÜR-GE	: Üretim Geliştirme

ÖNSÖZ

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerinden oluşan TR63 Düzey 2 Bölgesi'nde faaliyet göstermek üzere, 14.07.2009 tarih ve 2009/15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, kurulduğu gün itibarıyla sorumluluğunda bulunan Bölgenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına yönelik araştırma ve planlama çalışmalarına devam etmektedir. Gerçekleştirdiği bu çalışmalarda Bölge içinde bir sinerji oluşturarak, yerelden merkeze doğru planlama sürecine katkıda bulunmayı ve yerel sahiplenmeyi artırmayı hedefleyen Ajansımız, Bölgemizde öne çıkan sektörlerin faaliyetlerini bölgesel, ulusal ve uluslararası boyutları ile inceleyerek, bu sektörleri destekleyici politikalar ve stratejiler geliştirilmesini, sektörlerin rekabet güçlerini artırılmasını ve ulusal hedefler doğrultusunda bu sektörlerden en yüksek katma değerini elde edilmesini amaçlamaktadır.

Mobilyacılık sektörü, esas olarak tasarım, orman ürünleri, metal ve maden, kimya, reklamcılık, ambalaj, basın-yayın, lojistik gibi birçok sektörle doğrudan ilişkisi olan bir mal ve hizmet grubunun bir araya geldiği sektörler birliğidir.

Türkiye'nin 2023 Vizyonu, pek çok sektörde olduğu gibi mobilyacılık sektöründe de bir ivme noktası olarak görülmektedir. Diğer sektörlerde olduğu gibi, mobilyacılık sektöründe de gelişmelere paralel olarak bir vizyon arayışı ve yenileşme ihtiyacı doğmuştur.

TR63 Bölgesi mobilyacılık sektörü bakımından geleneksel üretimden, modern teknoloji kullanımına uzanan bir üretimle günümüzün önemli üretici merkezlerinden birisi haline gelmiştir. Her ne kadar, mevcut kapasitesi itibarıyla istenilen düzeyde ekonomik katma değer yaratamıyor olsa da, günümüzün popüler rekabetçi iş stratejilerinden İş Kümesi potansiyeline sahip bir sanayi bölgesidir.

Mobilyacılık sektörünün gelişime dönük potansiyelinin, daha yüksek katma değer yaratır hale getirilebilmesi amacıyla, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektör Raporu hazırlanmıştır. Söz konusu rapor kapsamında, mobilyacılık sektörünün Dünya/Türkiye çapında ve TR63 Bölgesi özelinde profilinin belirlenmesinin yansısı, mevcut potansiyellerini kullanarak daha yüksek katma değer yaratmaya yönelik ihtiyaçları, sorunları, zayıf ve güçlü yanları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu raporda ayrıca, mobilyacılık sektörünün Dünya, Türkiye ve TR63 Bölge ekonomisindeki yeri, sektördeki işyeri sayısı, istihdam düzeyi, istihdamın niteliği, kayıt dışılık, mesleki eğitim, üretim miktarı, büyüme oranları, yaratılan katma değer, sektörün bölgesel olarak dağılımı, ithalat ve ihracat rakamları sunulmuştur. TR63 Bölgesi'nde, potansiyel küme ve yükselen sektör konumundaki mobilyacılığın mevcut durumunun ortaya konulduğu, değerlendirme, politika önerileri ve program ile desteklediği bu çalışma, Ajansımız tarafından mobilya sektörünün ve mobilya ile ilişkili diğer sektörlerin faydasına ve kullanımına sunulmuştur.

Giriş

Mobilya¹ kelime anlamı olarak İtalyancadan dilimize girmiştir ve Türk Dil Kurumu'nun Güncel Türkçe Sözlüğüne göre, "Oturulan, yemek yenilen, çalışılan, yatılan yerlerin döşenmesine yarayan taşınabilir eşyaya verilen genel ad, möble" anlamında kullanılmaktadır. Bir başka tanıma göre ise mobilya, insanların, günlük yaşama yönelik sosyal ve kültürel temel gereksinimlerini güvenli ve konforlu bir şekilde karşılamak amacıyla genelde ağaç malzemeden oluşturulmuş işlevsel, estetik görünümlü kullanım eşyalarının tümü mobilya olarak tanımlanır.²

Bireylerin bir mobilyadan beklentisi, fonksiyonellik, kullanım rahatlığı, dayanıklılık, estetik ve sağlıklı gibi temel etmenlerin birleşimi olarak söylenebilir. İdeal bir mobilyada aranan bu unsurları sağlamak için, üretilmesi düşünülen mobilyanın son ürüne dönüştürme öncesinde, kullanım gereksinimlerine yeterli ölçüde karşılık verebilecek ve beklenen bütün işlevleri eksiksiz yerine getirebilecek nitelikte çok iyi bir şekilde tasarlanmış olması gerekmektedir. Tüm bunlar göz önüne alındığında; mobilyaların sınıflandırılmasında, kullanım alanları ve kullanıcı birey yapısı büyük önem taşımaktadır. Örneğin, yüksek gelir sahip bireyler güncel yaşamlarını daha konforlu şekle dönüştürmek için kişisel zevkleri doğrultusunda mobilya seçiminde bulunarak optimum kullanımlı alanlar oluşturmaya çalışmaktadırlar. Orta gelir düzeyine sahip bireyler ise daha uzun süreli kullanıma yönelik ve aynı anda birkaç farklı işlevi yerine getirebilecek kapsamda ve dayanıklılığı yüksek mobilyaları seçmektedirler. (OAİB, 2011)

Tablo 1. Mobilya Sınıflandırması

Mobilya Sınıflandırması	Mobilya Tanımlaması
Kullanıldığı yere göre	1.İç mekan mobilyaları 2.Dış mekan mobilyaları
Yer düzenindeki konuşlandırma şekline göre	1.Hareketli mobilyalar 2.Sabit mobilyalar
Üretimi için kullanılan yapılm malzemesinin türüne göre	1.Ahşap mobilyalar 2.Metal mobilyalar 3.Plastik mobilyalar 4.Mermer (veya Taş) mobilyalar 5.Cam mobilyalar 6.Kompozit mobilyalar*

Kaynak: International Furniture Congress/Yrd.Doç.Dr.İlker Usta-Doç.Dr.Arif Güray

* Birden çok malzemenin bütünleşik şekilde bulunduğu mobilyalar

Mobilyaların amaca ve ihtiyaca yönelik olması gerekliliğine dayanılarak kullanımlarına göre de sınıflandırılması mümkündür;

1 Bakınız, TDK (Türk Dil Kurumu)

2 Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mobilya Sektör Raporu 2013/1

- Bireysel kullanıma yönelik mobilyalar: Konut içinde bireylerin kullandıkları kişisel mobilyalardır.
- Toplu kullanıma yönelik mobilyalar: Tüm toplumun kullanımına yönelik mobilyalar olup kendi içinde ikiye ayrılırlar:

Kentsel Mobilyalar: İç mekan mobilyaları (Bürolarda ve işyerlerinde kullanılan mobilyalardır), dış mekan mobilyaları (Dış mekanlarda topluma hizmet veren yerlerde bulunan mobilyalardır).

Endüstriyel Mobilyalar: Endüstriyel mallar üreten yerlerde imalat sanayi alanında kullanılan mobilyalardır.

Ayrıca, mobilyalar görevlerine, yapılarına, amacına, tarzlarına, malzemesine ve üst yüzey işlemlerine göre şu şekilde sınıflandırılabilirler:

- Mobilya üniteleri yan yana, üst üste uyumlu ve bağımlı olarak geçişi sağlayarak biçimleniyorsa modüler mobilya,
- Biçimlendiği coğrafi bölge tarzına göre İngiliz, İtalyan, İskandinav mobilya,
- Laminasyon tekniğine göre yapılmışsa lamine mobilya,
- Birçok amaca hizmet verecek şekilde yapılmışsa fonksiyonel mobilya,
- Endüstri dönemi öncesi ve sonrası tarza göre üretilmişse klasik ya da modern mobilya,
- Montaj durumuna göre demonte ya da monteli mobilya,
- Mekanlara göre biçimlendirilmişse mutfak, salon, yatak odası, mobilyaları, ofis mobilyaları, vb.

Son yıllarda artan kentleşme, nüfus artışı, yükselen hayat standardı ile mobilyaya olan talep gün geçtikçe artmakta ve bu da doğrudan mobilya sanayisine yansımaktadır. Düşük teknoloji ve sermaye ile emeğin yoğun olarak kullanıldığı mobilyacılık sektörü, ulusal ve yerel pazar düzeylerinde faaliyet göstermektedir. Mobilyacılık sektörü, hızlı bir dönüşüm geçirerek geçmiş yıllara oranla bilgi ve sermayenin yoğun olduğu bir sektör olma yolunda hızla ilerlemektedir. (TOBB, 2013)

1. Sektörün Dünya Ekonomisindeki Durumu

Mobilya, özelliklerine göre farklılaşarak tüm dünya kültürleri tarafından kullanılmaktadır. Son yıllarda artan rekabet karşısında ekonomik ölçekte ve dünya standartlarında üretim yapan tesisler kurulmuş ve bayilik teşkilatlarıyla mobilyacılık sektörü, bütün ülkelerin dış ticaretinde önemli kalem olan büyük bir sektör konumuna gelmiştir.

Mobilyacılık sektörü son dönemlerde hızlı bir dönüşüm geçirerek eskiye oranla çok daha bilgi ve sermaye yoğun bir moda sektörü olma yolunda ilerlemektedir. Bu dönüşümün arkasında yatan en önemli unsur mobilya sanayinin hızlı bir küreselleşme süreci yaşamasıdır.

Günlük hayatın hemen hemen her alanında kullanılarak bireyin ve toplumun refah seviyesini yansıtan en önemli göstergelerden biri olan mobilya, ortaya çıkardığı sektör ile günümüz dünyasında tüketim hızındaki artışa paralel olarak, dünya ticaretindeki payını artırmaya devam etmektedir. Birleşmiş Milletler verilerine göre son on yılda dünya ticaretinin yıllık yaklaşık ortalama %1'ini mobilya ticareti oluşturmaktadır.³ Ayrıca 2050 yılına gelindiğinde dünya mobilya pazarının ticaret hacminin 1 trilyon ABD doları geçeceği tahmin edilmektedir.

Mobilyacılık sektörünü daha gelişmiş hale getirmek açısından çeşitli ülkelerde çok sayıda fuarlar düzenlenmektedir. Yapılan bu fuarlarla birlikte hem üretilen mobilyalar tasarım, çeşitlilik vs. bağlamında değerlendirilmekte hem de sektörün durumuna ilişkin birincil kaynaktan yani üreticilerden doğrudan haberdar olunmaktadır. Her yıl dünya genelinde düzenlenen ortalama 60 uluslararası fuarın başını, yıllık 10 fuarla İtalya çekmektedir. İtalya'nın ardından her yıl 9 fuar düzenleyen Çin ve 6 fuar düzenleyen Almanya gelmektedir. Ayrıca Türkiye, her yıl düzenlediği 2 fuarla bu sektördeki faaliyetlerini etkinleştirmeye çalışmaktadır. (MÜSİAD, 2013)

Bu raporda veri kaynağı olarak UNSD (Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü) tarafından üretilen Sanayi Ticaret İstatistikleri Veri Tabanı kullanılmıştır. Alt sektör ve ürün bazında değerlendirme Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (SITC Rev.4)⁴ ayarlarında incelenmiştir.

Dış ticaret verilerine konu olan istatistikî sınıflama sistemine göre mobilya sektöründeki ürünler 8 kodlu çeşitli mamul ürünler (imalat sanayi) başlığı altında toplanmaktadır. Yine SITC Rev.4 kodlamasına göre 821 kodlu ürünler Mobilyalar ve bunların parçaları; uyku takımları, yataklar (şilteler), yatak destekleri (şilte destekleri), minderler ve benzeri doldurulmuş uyku takımları üst başlık olarak incelenecektir. Alt başlıklar ise Tablo 2'de görülmektedir.

3 Furniture and parts there of; stuffed furnishings 821

4 Dış Ticaret Sınıflamaları için TÜİK tarafından ülkemiz için oluşturulan sınıflama türü kullanılmıştır.

Tablo 2. Mobilya Sektöründe Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması

Kod	Alt Kod	Açıklama
821		Mobilyalar ve bunların parçaları; uyku takımları, yataklar (şilteler), yatak destekleri (şilte destekleri), minderler ve benzeri doldurulmuş uyku takımları
		Koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ile bunların parçaları ve mobilya parçaları, yatak haline getirilebilenler
	821.11	Hava taşıtlarında kullanılan türde oturmaya mahsus mobilyalar
	821.12	Motorlu taşıtlarda kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyalar
	821.13	Roten kamışı, sepetçi söğüdü, bambu vb mad. oturmaya mahsus mobilyalar
821.1	821.14	Yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk-sandalyeler
	821.15	Yatak haline getirilebilen oturmaya mahsus mobilyalar-kamp/bahçe hariç
	821.16	Ahşap iskeletli, döşenmiş/döşenmiş oturmaya mahsus mobilyalar
	821.17	Metal iskeletli, döşenmiş/döşenmiş oturmaya mahsus mobilyalar
	821.18	Oturmaya mahsus diğer mobilyalar (koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar)
	821.19	Oturmaya mahsus mobilyaların aksam-parçaları (821.1 alt grubunda yer alanlar)
		Yatak destekleri (şilte destekleri); uyku eşyaları veya benzeri tefrişatlar (örneğin şilteler, yorganlar, kuştüyü yorganlar, minderler, pufar ve yastıklar gibi), yaylı veya dolgulu ya da içi herhangi bir malzeme ile doldurulmuş olanlar veya gözenekli kauçuktan ya da plastikten olanlar, kaplanmış olsun veya olmasın
821.2	821.21	Somyalar
	821.23	Gözenekli kauçuk/plastikten yataklar
	821.25	Diğer maddelerden yataklar
	821.27	Uyku tulumları
	821.29	Şilte, yorgan, yastık, puflar, diz-ayak örtüleri, minderler vb
		Metalden yapılmış mobilyalar
821.3	821.31	Büroda kullanılan türde metal mobilyalar
	821.39	Diğer metal mobilyalar
		Ahşaptan yapılmış mobilyalar
821.5	821.51	Büroda kullanılan türde ağaç mobilyalar
	821.53	Mutfaklarda kullanılan türde ahşap mobilyalar
	821.55	Yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyalar
	821.59	Diğer ahşap mobilyalar

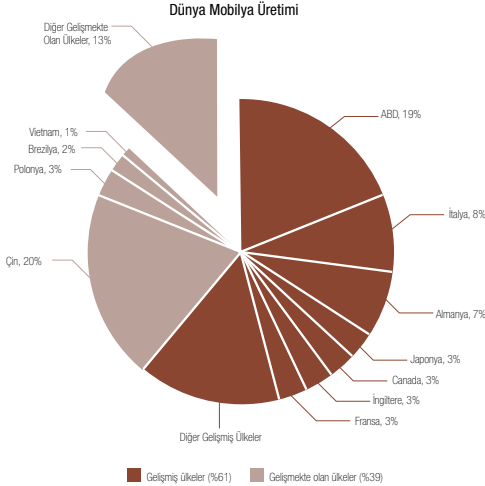
Kod	Alt Kod	Açıklama
		Ahşap ve metal harici diğer malzemelerden yapılmış mobilyalar
821.7	821.71	Plastik maddelerden mobilyalar
	821.79	Diğer maddelerden mobilyalar (roten kamaşı, sepetçi söğüdü, bambu vb. dahil)
821.8		Diğer mobilyalara ait aksam-parçalar, Alt grup 821.3, 821.5 ve 821.7 altında yer alan mobilyaların parçaları

Kaynak: TÜİK, Sınıflama Sunucusu, 2013

1.1 Dünya Mobilya Üretim ve Tüketimi

2012 yılında dünya mobilya üretimi yaklaşık olarak 450 milyar ABD doları olurken bunun yaklaşık 155 milyar ABD doları ihracatta, 139 milyar ABD doları ise ithalatta ticarete söz konusu olmuştur. Dünya mobilya ticaretini ağırlıklı olarak sıralamadaki ilk 25 ülke gerçekleştiren genelde 70 ülkenin yaklaşık 200 firma ile aktif rol edindikleri söylenebilir. 2050 yılında mobilya pazarının 1 trilyon ABD dolarını geçeceği tahmin edilmektedir.⁵

Şekil 1. Mobilya Üretiminde Önde Gelen Ülkelerin Sektör Payları

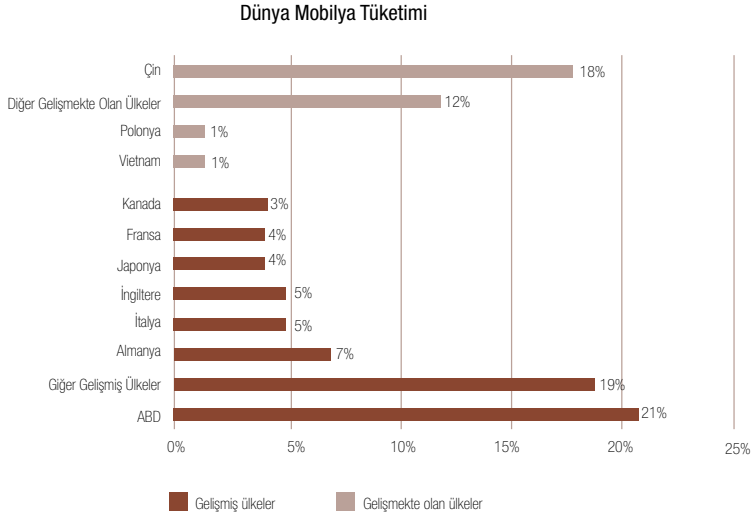

Kaynak: CSIL, 2013

5 CSIL, World Furniture Outlook, 2013

Dünyada mobilya üretiminde önde gelen ülkeler incelendiğinde, % 61'lik oran ile sektörde gelişmiş ülkelerin en büyük pazar payına sahip olduğu tespit edilmektedir. Bununla beraber, Çin, diğer pek çok sektörde olduğu gibi, mobilya üretiminde de dünya birincisi iken, ABD ve İtalya ise, Çin'den sonra gelen dünyanın en büyük mobilya üreticileri konumundadır. Türkiye mobilya üretiminde büyük paya sahip ülkeler arasında yer almamaktadır.

Şekil 2. Mobilya Tüketiminde Önde Gelen Ülkelerin Sektör Payları

Kaynak: CSIL, 2013

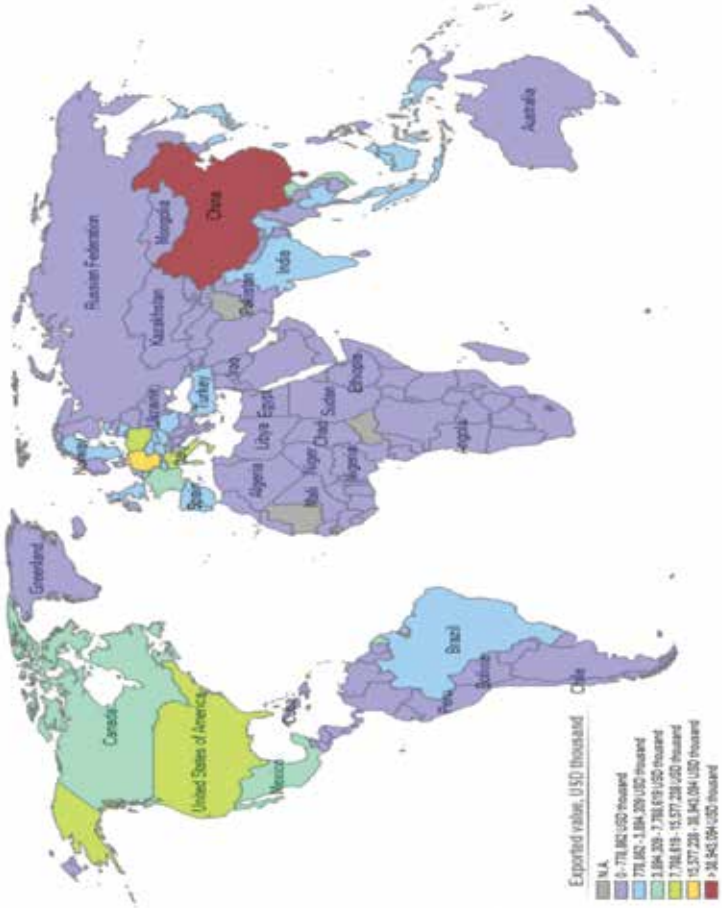
2012 yılı verilerine göre, 450 milyar ABD dolarlık mobilya üretiminin en büyük tüketicisi % 21'lik oranı ve yaklaşık 95 milyar ABD dolarlık tüketim hacmi ile ABD'dir. ABD'yi % 18'lik oran ile Çin, bunları diğer gelişmekte olan ülkeler % 19, diğer gelişmekte olan ülkeler % 12, İtalya ve İngiltere % 5, Fransa ve Japonya % 4, Kanada % 3, Polonya ve Vietnam % 1'lik oran ve 4,5 milyar ABD dolarlık tüketim hacmi ile takip etmektedir. Bu değerlere göre, Türkiye en büyük tüketiciler arasında yer almamaktadır.

1.2 Dünya'da Mobilyacılık Sektörünün Dış Ticareti

Dünya mobilya sektöründe üretim anlamında Çin başı çekmekte ve son beş yıllık süre zarfında sektöre çeşitli açılardan yön vermektedir. Bütün dünyada üretilen mobilyanın % 37'si

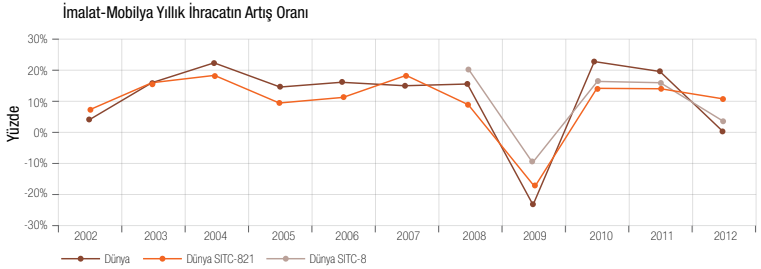
sadece Çin'den ihraç edilmektedir. Çin'in ardından sırasıyla Almanya (% 8), İtalya (% 6) ve Amerika (% 5) gelmektedir. İhracat anlamında Türkiye % 1,2'lik bir orana sahiptir ve potansiyel olarak bu oranın üzerine çıkma eğilimindedir. Türkiye, bu oranla mobilya ihraç eden ülkeler arasında 19. sırada yer almaktadır.

Harita 1. Dünya Mobilya İhracatı

Ülkelere göre 2012 yılı mobilya ihracatı verileri dünya haritası (Harita 1) üzerine işlenmiştir. Harita incelendiğinde gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerin verileri mevcutken az gelişmiş ülkeler, veri sağlamada başarılı olamamaktadırlar. Mobilya ihracatı 5 kategoriye bölünerek ülkelere renkler atanmaktadır. 38 milyar ABD doları üzerinde ihracat gerçekleştiren tek ülke Çin'dir. Türkiye ise 778.862 - 3.894.309 Bin ABD doları kategorisinde yer almaktadır.

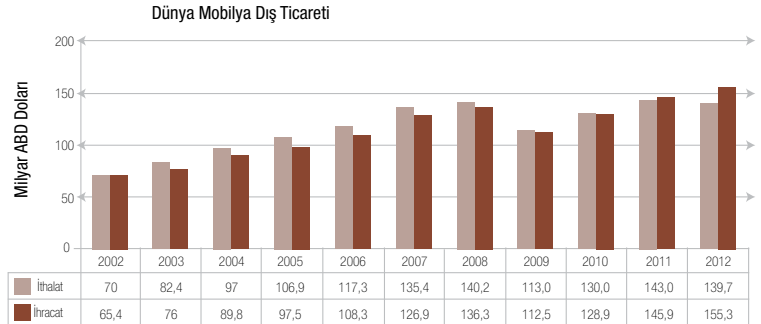
Şekil 3. Dünya İmalat Sanayi ve Mobilya İhracatı Artış Oranları

Kaynak: Birleşmiş Milletler, Trademap, 2012

Dünya toplam ihracat değeri tüm sektörlerin 210'dan fazla ülke bazında ihracat değerleri toplanarak elde edilmiştir. SITC-8 kodu, mobilya sektörünün yer aldığı imalat sanayiye göstermektedir. SITC-821 kodlu mobilya sektörü ise yıllar itibarıyla üst başlık ile aynı doğrultuda bir artış eğilimi göstermektedir. Ayrıca dünyada yaşanan küresel krizin etkisi, mobilyacılık sektöründe de görülmektedir.

Şekil 4. Dünya Mobilya Dış Ticaretinin Gelişimi

Kaynak: Birleşmiş Milletler verilerinden üretilmiştir.

2002 - 2012 yılları arasındaki zaman dilimi incelendiğinde, küresel mali krizin olumsuz etkisini ilk defa hissettirdiği 2009 yılı hariç tutulmak üzere, mobilya sektörünün dünya ticaretindeki hacminin sürekli büyüdüğü ve on yıllık süreçte mobilya ihracatında 2 kattan fazla artış gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 3. Dünya Mobilya İhracat-İthalat Durumu

Sıra	Ülkeler	İhracat Rakamları, 2012 (1.000\$)	Dış Ticaret Dengesi, 2012 (1.000\$)	Yıllık Büyüme, 2008-2012 (%)	Yıllık Büyüme, 2011-2012 (%)	Dünya İhracatındaki Payı (%)	Dünya İthalatındaki Payı (%)
1	Çin	77.886.190	75.014.145	18	31	37,3	1,5
2	Almanya	17.390.931	-824.180	2	-11	7,8	8,5
3	İtalya	13.068.912	9.789.579	-5	-7	6,3	1,7
4	Amerika	10.589.062	-37.265.414	7	11	5,1	24,5
5	Polonya	9.234.455	7.337.089	1	-7	4,4	1,0
6	Meksika	7.339.376	4.202.075	11	22	3,5	1,6
7	Vietnam	5.082.513	4.534.471	8	17	2,4	0,3
8	Kanada	4.717.284	-4.292.722	0	3	2,3	4,6
9	Fransa	3.935.563	-6.634.537	-6	-7	1,9	5,4
10	Hollanda	3.427.263	-1.392.512	10	-1	1,6	2,5
11	Çek Cum.	3.255.135	1.488.506	1	-7	1,6	0,9
12	Malezya	3.139.521	2.512.776	5	9	1,5	0,3
13	İsveç	3.104.236	345.034	-1	-4	1,5	1,4
14	Birleşik Krallık	2.976.736	-6.232.570	1	0	1,4	4,7
15	Belçika	2.749.880	-1.295.736	-8	-13	1,3	2,1
16	Danimarka	2.649.446	781.440	-4	-1	1,3	1,0
17	İspanya	2.623.485	-529.892	-5	-2	1,3	1,6
18	Avusturya	2.507.068	-975.728	-5	-14	1,2	1,8
19	Türkiye	2.421.473	1.216.838	8	15	1,2	0,6
Diğer Ülkeler		32.304.273	-34.895.511			15,1	34

Kaynak: Trademap, 2012

Dünya mobilya ithalat oranları incelendiğinde, ithalatın gerçekleştiği 210'u aşkın ülkeden, ilk beş ülke ithalatın yansından fazlasını gerçekleştirmiştir.⁶ İthalat konusunda söz sahibi ülke

% 24,5'lik oranla ABD olmuştur. ABD'yi takip eden Almanya (% 8,5), Fransa (% 5,4), Birleşik Krallık (% 4,7) ve Kanada (% 4,6) mobilya ithal eden en büyük ülkeler arasında yer almaktadırlar. Türkiye, dünya mobilya ithalatında 28. sırada yer almakta ve dünyada % 0,6'lık ithalat oranına sahiptir.

Dünyada koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ile bunların parçaları ve mobilya parçaları, yatak haline getirilebilen ürünlerin uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında ihracata hakim ülkeler incelenmiştir.

Tablo 4. Koltuk, Sandalye, Tabure, Bank ve Benzeri Oturakların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler

SITC Kodu	Dünya Toplam İhracat (\$)	1. Sıradaki Ülke	1. Sıradaki Ülkenin Payı	Türkiye Toplam İhracat (\$)	Türkiye Sıralaması
821.11	999.911.754	Birleşik Krallık	42,34%	462.388	33
821.12	2.198.791.129	Almanya	29,92%	121.112.008	5
821.13	297.766.005	Endonezya	67,74%	501.677	23
821.14	3.503.140.491	Çin	53,00%	32.516.023	13
821.15	1.838.928.710	Çin	29,13%	139.567.382	3
821.16	15.744.574.267	Çin	40,77%	159.026.707	18
821.17	12.596.152.693	Çin	72,62%	26.033.260	23
821.18	2.470.610.123	Çin	35,68%	85.376.013	7
821.19	24.012.213.606	Meksika	17,22%	81.642.889	30
821.1	63.662.088.778	Çin	34,24%	646.238.347	18

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2012

Hava taşıtlarında kullanılan türde oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.11) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Birleşik Krallık olup dünya ihracatında payı % 42'dir. Türkiye, bu ürünlerin (462.388 ABD doları) ihracatında % 0,05'lik paya sahip olup dünyada 33. sırada yerini almıştır.

Motorlu taşıtlarda kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.12) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Almanya olup dünya ihracatında payı % 30'dur. Türkiye, bu ürünlerin (121.112.008 ABD doları) ihracatında % 5,5'lik paya sahip olup dünyada 5. sırada yerini almıştır.

Roten kamışı, sepetçi söğüdü, bambu vb mad. oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.13) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Endonezya olup dünya ihracatında payı % 68'dir. Türkiye, bu ürünlerin (501.677 ABD doları) ihracatında % 0,17'lik paya sahip olup dünyada 23. sırada yerini almıştır.

Yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk-sandalyelerin (SITC-821.14) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 53'tür. Türkiye, bu ürünlerin (32.516.023 ABD doları) ihracatında % 0,93'lük paya sahip olup dünyada 13. sırada yerini almıştır.

Yatak haline getirilebilen oturmaya mahsus mobilyaların (kamp/bahçe hariç) (SITC-821.15) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 29'dur. Türkiye, bu ürünlerin (139.567.382 ABD doları) ihracatında % 7,6'lık paya sahip olup dünyada 3. sırada yerini almıştır.

Ahşap iskeletli, döşenmiş/döşenmiş oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.16) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 41'dir. Türkiye, bu ürünlerin (159.026.707 ABD doları) ihracatında % 1'lik paya sahip olup dünyada 18. sırada yerini almıştır.

Metal iskeletli, döşenmiş/döşenmiş oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.17) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 73'tür. Türkiye, bu ürünlerin (26.033.260 ABD doları) ihracatında % 0,21'lik paya sahip olup dünyada 23. sırada yerini almıştır.

Oturmaya mahsus diğer mobilyaların (SITC-821.18) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 36'dır. Türkiye, bu ürünlerin (85.376.013 ABD doları) ihracatında % 3,46'lık paya sahip olup dünyada 7. sırada yerini almıştır.

Oturmaya mahsus mobilyaların aksam-parçalarının (821.1 alt grubunda yer alanlar) (SITC-821.19) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Meksika olup dünya ihracatında payı % 17,22'dir. Türkiye, bu ürünlerin (81.642.889 ABD doları) ihracatında % 0,34'lük paya sahip olup dünyada 30. sırada yerini almıştır.

Dünyada yatak destekleri (şilte destekleri); uyku eşyaları veya benzeri tefrişatlar (örneğin şilteler, yorganlar, kuştüyü yorganlar, minderler, pufar ve yastıklar gibi), yaylı veya dolgulu ya da içi herhangi bir malzeme ile doldurulmuş olanlar veya gözenekli kauçuktan ya da plastikten olanlar, kaplanmış veya kaplanmamış ürünlerin uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında ihracata hakim ülkeler incelenmiştir.

Tablo 5. Uyku Eşyalarının İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler

SITC Kodu	Dünya Toplam İhracat (\$)	1. Sıradaki Ülke	1. Sıradaki Ülkenin Payı	Türkiye Toplam İhracat (\$)	Türkiye Sıralaması
821.21	931.007.247	Çin	20,51%	3.872.788	22
821.23	1.918.437.892	Polonya	20,93%	3.883.738	30
821.25	1.713.441.020	Çin	28,56%	49.681.809	10
821.27	470.170.836	Çin	68,73%	1.258.279	20
821.29	8.872.130.648	Çin	65,48%	48.302.793	22
821.2	13.905.187.643	Çin	53,00%	106.999.407	18

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2012

Somyalarn (SITC-821.21) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 21'dir. Türkiye, bu ürünlerin (3.872.788 ABD doları) ihracatında % 0,42'lik paya sahip olup dünyada 22. sırada yerini almıştır.

Gözenekli kauçuk/plastikten yatakların (SITC-821.23) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Polonya olup dünya ihracatında payı % 21'dir. Türkiye, bu ürünlerin (3.883.738 ABD doları) ihracatında % 0,2'lik paya sahip olup dünyada 30. sırada yerini almıştır.

Diğer maddelerden yatakların (SITC-821.25) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 29'dur. Türkiye, bu ürünlerin (49.681.809 ABD doları) ihracatında % 3'lük paya sahip olup dünyada 10. sırada yerini almıştır.

Uyku tulumlarının (SITC-821.27) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 69'dur. Türkiye, bu ürünlerin (1.258.279 ABD doları) ihracatında % 0,27'lik paya sahip olup dünyada 20. sırada yerini almıştır.

Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.lerin (SITC-821.29) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 65'tir. Türkiye, bu ürünlerin (48.302.793 ABD doları) ihracatında % 0,54'lük paya sahip olup dünyada 22. sırada yerini almıştır.

Dünyada metalden yapılmış mobilyalar uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında ihracata hakim ülkeler incelenmiştir.

Tablo 6. Metalden Yapılmış Mobilyaların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler

SITC Kodu	Dünya Toplam İhracat (\$)	1. Sıradaki Ülke	1. Sıradaki Ülkenin Payı	Türkiye Toplam İhracat (\$)	Türkiye Sıralaması
821.31	2.359.528.996	Çin	19,21%	54.128.861	13
821.39	14.232.068.484	Çin	53,09%	81.155.482	18
821.3	16.591.597.480	Çin	48,27%	135.284.343	18

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2012

Büroda kullanılan türde metal mobilyaların (SITC-821.31) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 19'dur. Türkiye, bu ürünlerin (54.128.861 ABD doları) ihracatında % 2,3'lük paya sahip olup dünyada 13. sırada yerini almıştır.

Diğer metal mobilyaların (SITC-821.39) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 53'tür. Türkiye, bu ürünlerin (81.155.482 ABD doları) ihracatında % 0,57'lik paya sahip olup dünyada 18. sırada yerini almıştır.

Dünyada ahşaptan yapılmış mobilyalar uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında ihracata hakim ülkeler incelenmiştir.

Tablo 7. Ahşaptan Yapılmış Mobilyaların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler

SITC Kodu	Dünya Toplam İhracat (\$)	1. Sıradaki Ülke	1. Sıradaki Ülkenin Payı	Türkiye Toplam İhracat (\$)	Türkiye Sıralaması
821.51	3.718.297.476	Çin	22,96%	72.685.660	13
821.53	5.487.480.881	Almanya	35,12%	27.543.228	21
821.55	9.054.333.011	Çin	33,34%	372.955.763	7
821.59	23.908.096.151	Çin	29,91%	336.807.599	20
821.5	42.168.207.519	Çin	28,25%	809.992.250	12

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2012

Büroda kullanılan türde ağaç mobilyaların (SITC-821.51) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 23'tür. Türkiye, bu ürünlerin (72.685.660 ABD doları) ihracatında % 2'lik paya sahip olup dünyada 13. sırada yerini almıştır.

Mutfaklarda kullanılan türde ahşap mobilyaların (SITC-821.53) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Almanya olup dünya ihracatında payı % 35'tir. Türkiye, bu ürünlerin (27.543.228 ABD doları) ihracatında % 0,5'lik paya sahip olup dünyada 21. sırada yerini almıştır.

Yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyaların (SITC-821.55) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 33'tür. Türkiye, bu ürünlerin (372.955.763 ABD doları) ihracatında % 4'lük paya sahip olup dünyada 7. sırada yerini almıştır.

Diğer ahşap mobilyaların (SITC-821.59) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 30'dur. Türkiye, bu ürünlerin (336.807.599 ABD doları) ihracatında % 1,4'lük paya sahip olup dünyada 20. sırada yerini almıştır.

Dünyada ahşap ve metal harici diğer malzemelerden yapılmış mobilyalar uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında ihracata hakim ülkeler incelenmiştir.

Tablo 8. Ahşap ve Metal Harici Diğer Malzemelerden Yapılmış Mobilyaların İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler

SITC Kodu	Dünya Toplam İhracat (\$)	1. Sıradaki Ülke	1. Sıradaki Ülkenin Payı	Türkiye Toplam İhracat (\$)	Türkiye Sıralaması
821.71	1.957.922.514	Çin	37,60%	37.266.261	11
821.79	3.613.492.353	Çin	65,18%	15.704.288	15
821.7	5.571.414.867	Çin	55,49%	52.970.549	14

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2012

Plastik maddelerden mobilyaların (SITC-821.71) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 38'dir. Türkiye, bu ürünlerin (37.266.261 ABD doları) ihracatında % 2'lik paya sahip olup dünyada 11. sırada yerini almıştır.

Diğer maddelerden mobilyaların (roten kamış, sepetçi söğüdü, bambu vb. dahil) (SITC-821.79) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 65'tir. Türkiye, bu ürünlerin (15.704.288 ABD doları) ihracatında % 0,43'lük paya sahip olup dünyada 15. sırada yerini almıştır.

Dünyada mobilya parçaları ve 821.3, 821.5 ve 821.7 altında yer alan mobilya parçalarının

uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında ihracata hakim ülkeler incelenmiştir.

Tablo 9. Mobilya Aksam-Parçalarının İhracatında Yüksek Paya Sahip Ülkeler

SITC Kodu	Dünya Toplam İhracat (\$)	1. Sıradaki Ülke	1. Sıradaki Ülkenin Payı	Türkiye Toplam İhracat (\$)	Türkiye Sıralaması
821.8	13.410.687.669	Çin	29,87%	115.120.768	21

Kaynak: Birleşmiş Milletler, 2012

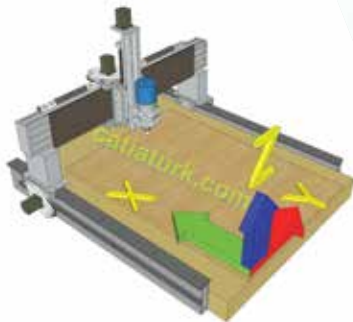
Mobilyalara ait aksam-parçalarının (SITC-821.8) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, bu ürünleri en çok ihraç eden ülke Çin olup dünya ihracatında payı % 30'dur. Türkiye, bu ürünlerin (115.120.768 ABD doları) ihracatında % 1'lik paya sahip olup dünyada 21. sırada yerini almıştır.

1.3 Dünya Mobilyacılık Sektöründe Kullanılan Teknoloji

Dünya'da ve paralel olarak Türkiye'de mobilyacılık sektöründe benzer gelişmiş üretim teknolojileri kullanılmaktadır. Üç boyutlu mobilya üretiminde en çok kullanılan CNC (Computer Numerical Control) makinelerinde ana tema, talaşlı üretim yapılmasıdır. Standartlara uygun olarak projelendirilmiş teknik resmi referans alınarak, parça üzerinden farklı şekil ve büyüklüklerde talaş kaldırılarak istenilen geometrik şekli verme işlemine talaşlı üretim denir.

Sanayide yaygın olarak kullanılan CNC tezgahların biraz daha ekonomik modeli olan CNC Router Tezgahların en yaygın kullanıldığı alan, Türkiye'de reklam(dekorasyon) ve mobilya sektörleridir. Bu sektörlerin yanı sıra diğer sektörlerdeki birçok firma, CNC tezgahları kullanarak rakipleriyle mücadelede avantaj yakalayabilir.

Şekil 5. CNC Router Tezgah

Kaynak: Cattiatürk.com

CNC Router tezgahlarının hitap ettiği sektörlerde ihtiyaç duyulmadığından genelde 3 eksen- de çalışacak şekilde (X,Y,Z) üretilirler. Aynen CNC tezgahlar gibi CAD – CAM yazılımları ile kullanılabilirler ve hatta kullanılmaları halinde büyük avantaj kazandırır. G kodlarıyla çalışan CNC router tezgahlarda kesim işlemi yapılırken, soğutma imkanı olmadığından çelik, titanyum gibi malzemeler dışında; alüminyum, ahşap, mermer, farklı plastik türleri ve bakır, piring gibi yumuşak metaller gibi malzemeler işlenebilir. Yine soğutma sistemlerinin eksikliğinden dolayı CNC router tezgahlarda yüksek devir ve ilerleme hızlarında çalışmak, yangın vb. tehlikeleri doğurabileceğinden dolayı CNC tezgahlara oranla düşük kesim ve ilerleme hızlarında çalışmakta büyük fayda vardır. (Koç, 2013)

CNC router tezgah alırken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

- Teknik servis desteği ve yedek parça bulunabilirliği sorunsuz olmalıdır.
- Servis ve bakım kolaylığı, en azından periyodik bakımlarının kolayca yapabilecek router tezgah tercih edilmelidir.
- İşlenilecek malzemeler çok zorlayıcı olmayacağından CNC tezgahlarda olduğu gibi tezgah gövde rijitliğine ihtiyaç yoktur. Ancak hareket eksenlerinin kızakları birbirlerine göre 90 derecelik hassasiyeti yani gönye hassasiyeti çok iyi olmalıdır. Çıkarılabilecek işlerin kalitesini doğrudan etkileyecek en önemli husus budur. Bu sebeple gönyesi düzgün ve kızakları kaliteli bir CNC router tezgah alınmalıdır.
- CNC router gücü olarak en az 8 kW gücünde olması tavsiye edilmektedir. (Güçlü tezgah=Yüksek iş kapasitesi)
- Z ekseninde hareket eden motor en az 220v. 5.A, 300 Hertz ve 24.000 d/d seramik rulman olmalıdır. Seramik rulman olmasının en önemli sebebi ısınma probleminin en az olduğu rulman tipi olmasından dolayıdır.
- CNC routernin eksen hareketlerini kontrol eden sürücülerinin kendine ait bir muhafaza içerisinde olması tezgah ömrünü uzatan bir konu olmasından dolayı önem kazanmaktadır.

Şekil 6. CNC Tezgah İle İşleme Yapılmış Mobilya Örnekleri

2. Sektörün Türkiye Ekonomisindeki Durumu

Düşük teknoloji ve sermaye ile emek yoğun faaliyet gösteren mobilyacılık sektörü, hızlı bir dönüşüm geçirerek geçmiş yıllara oranla çok daha bilgi ve sermaye yoğun bir sektör olma yolunda ilerlemektedir. Türkiye’de mobilyacılık sektöründe faaliyet gösteren firmaların çoğunluğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi, küçük ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Ancak, 1990’lı yıllardan itibaren orta ve büyük ölçekli işletmelerin katılımlarıyla mobilyacılık sektörü, Türkiye imalat sanayii içinde %3’lük üretim katkısıyla önemli bilgi ve sermaye ağırlıklı imalat kolu olmuştur. (Kalkınma Bakanlığı, 2007)

Mobilyacılık sektörüne ilişkin 20-25 yıllık süreçte, Türkiye’de kendi ihtiyacı için üretimin yanı sıra başkasının ihtiyacına yönelik üretime, teknoloji destekli çalışmaya ve lokal atölye üretimlerinden büyük çaplı seri üretimlere geçilmiştir. Üretimin daha nitelikli ve verimli hale getirilebilmesi için teknolojik üretimin geliştirilmesi ve yenilikçiliğe önem verilmesi üzerinde çalışılmıştır. Üretim süreçleri işlerken, daha iyi mobilya yapmanın çeşitli yol ve yöntemleri üzerine düşünmek de söz konusu olmaya başlamıştır ve bu sebeple tasarım, markalaşma, teknolojik imkânlar ve Ar-Ge gibi konular masaya yatırılarak daha derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır. Ancak, mobilya tasarımı ve markalaşma anlamında Türk mobilyacılığının kazandığı ilerleme, ekonomik anlamda sağlanan ilerlemenin çok gerisinde kalmaktadır.

Türkiye ekonomisi açısından mobilyacılık sektörünün önemi; üretim aşamasında yerli kaynaklardan yararlanılması ve sektörün dışa bağımlılığının çok düşük düzeyde olmasıdır. Bu durum, sektörü katma değer anlamında daha verimli hale getirmektedir.

Mobilyacılık sektörü, Türkiye’nin en eski ve en gelişen sektörlerinden birisidir. Türkiye’de son yıllarda dünya standartlarında üretim yapan büyük tesisler kurulmuş, bayilik teşkilatlarıyla ülke sathına ve dünyaya ürün satar bir konuma ulaşılmıştır.⁷ Sektörün, Güney Amerika’dan Rusya’ya, Afrika’ya ve Asya’ya kadar uzanan bir ihracat rotası bulunmaktadır. Türkiye, dünyadaki toplam mobilya ihracatının % 1,2’sine sahiptir. Vietnam veya Brezilya gibi gelişmekte olan ve mobilya üretimini çok daha düşük maliyet ve ucuz satış fiyatı düzeyinde sürdürmeye çalışan ülkeler Türkiye’ye rakip ülkeleridir.

Son birkaç yıl içinde özellikle Orta Asya ve Ortadoğu pazarlarında belirgin düzeyde bir ihracat artışı sağlanmıştır. Türkiye’nin; Irak, İran ve Libya gibi Ortadoğu ülkelerine yaptığı ihracat oranı 2009-2010 yıllarından itibaren artma eğilimine girmiştir. Aynı şekilde, Orta Asya Türkî Cumhuriyetleri ile olan ilişkileri geliştirme yönünde benzer adımlar atılmış ve bu durum ticari ilişkilere de yansyarak zaman içinde mobilyacılık sektörü ihracatında artış yaşanmaya baş-

7 Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mobilya Sektör Raporu 2013/1

lamıştır. Ancak Irak ile yapılan ticaret, son dönemde pek çok alanda olduğu gibi mobilyacılık sektöründe de en büyük pazarlardan birini meydana getirmiştir. (MÜSİAD, 2013)

Mobilyacılık sektöründeki üretim, dış pazardan çok iç tüketime konu olmaktadır. Türkiye'nin gelişen bir ülke olması ve nüfusun hızla büyümesi iç pazardaki talebi etkileyen en önemli faktörlerdir. Türkiye'de mobilyacılık sektöründe talep artarak büyümekte, bunun yanında talebin niteliğinde de önemli değişimler meydana gelmektedir. Artan nüfusa bağlı olarak konutlaşmanın artması ve gelir artışı yanında mobilya talebini etkileyen diğer faktörleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür: (ÖZGÜLBAŞ & KOYUNCUGİL, 2011)

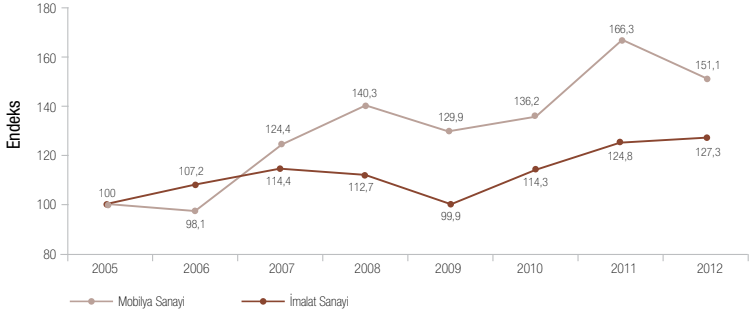
- Yeni evlilikler,
- Eski mobilyaların kullanılamaz hale gelmesi,
- Konut politikası ve anlayışındaki değişiklikler,
- Okullaşma oranının artışı, kentleşmenin hızlanması,
- Moda ve stil değişikliklerine uyum,
- Ofis ve hizmet sektörünün gelişimi

2.1. Türkiye Mobilya Üretim ve Tüketimi

Üretim miktarı ölçümlerinde net resmi bir rakam olmamakla birlikte üretici firma sayısı, üretim miktarları, satış fiyatları, ihracat rakamları ile birlikte değerlendirildiğinde ve inşaat sektörünün büyüklüğüyle sektördeki kayıt dışılık dikkate alındığında Türkiye mobilya üretim değerinin 16 milyar ABD doları aşmıştır. Ancak, sektör genel konumuyla iç piyasaya dönüktür. Büyük işletmelerin sektöre girmesiyle hem iç pazara hem de dış pazara yönelen mobilya sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin bir kısmında sipariş üretimi yapılırken büyük bir çoğunluğunda, oturma grubu (sandalye, çek yat, koltuk) ve tablalı mobilya (mutfak, banyo, ofis, yatak odası, yemek odası, genç odası) üretimleri gerçekleştirilmektedir. Çoğunluğu geleneksel yöntem ve tezgahlarla çalışan küçük işletmelerin ağırlıkta olduğu sektörde büyük ölçekli firmalar otomasyonlu üretim gerçekleştirmektedir. (Kalkınma Bakanlığı, 2007)

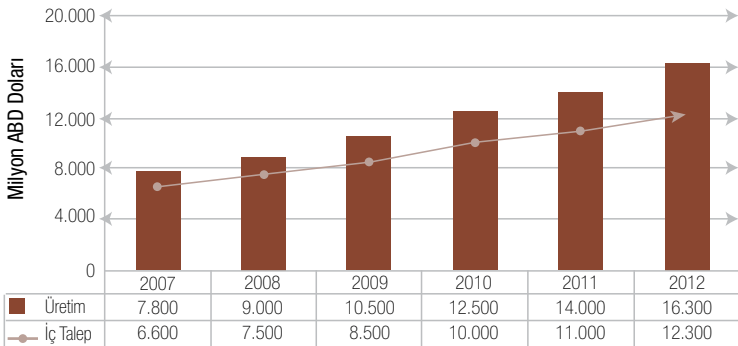
Şekil 7. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe Üretim Endeksinin Gelişimi
İmalat-Mobilya Üretim Endeksi

Kaynak: TÜİK, Sanayi Üretim Endeksi, 2012

Üretim endeksindeki gelişmeler incelendiğinde mobilyacılık sektörü üretim endeksinin 2005-2012 döneminde yıllık ortalama %8,2 artış kaydettiği görülmektedir. Nitekim 2005 yılında 100 olan üretim endeksi 2008 yılında 140,3'e 2012 yılında ise 151,1 düzeyine yükselmiştir. Aynı dönemde imalat sanayi endeksi ise yıllık ortalama % 3,5 oranında artış göstererek, 2012 yılında 127,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Şekil 8. Türkiye Mobilya Üretiminin Gelişimi
Türkiye Mobilya Üretimi

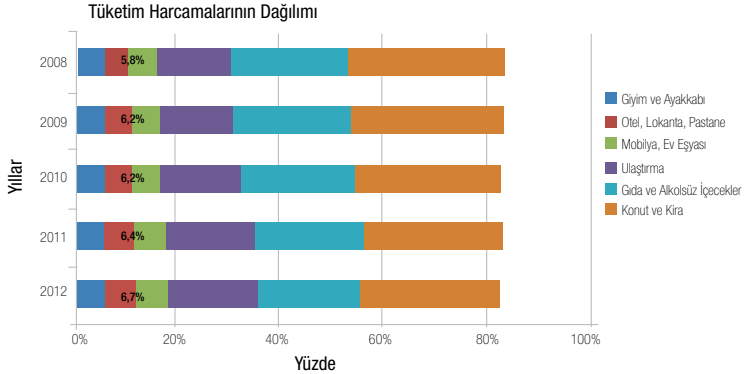
Kaynak: Mobilya Sektörü Raporu, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2012

Mobilyacılık, Türkiye'de özellikle son dönemde küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra, orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısının artmasıyla ciddi şekilde mesafe kat etmiştir. Bu ilerleme

Türkiye'nin mobilya üretim rakamlarına da yansımıştır. Türkiye, 2012 yılında gerçekleştirmiş olduğu 16,3 milyar ABD dolarlık mobilya üretim hacmi ile bu konuda dünyada 21. sıradadır. Türkiye'deki mobilyacılık sektörü, küresel ekonomik krizden etkilenen diğer sektörlerin aksine, üretim rakamları bakımından 2007 ile 2012 yılları arasında kesintisiz büyümeye devam etmiştir. Bu durumun en önemli sebebi, sektörün mevcut durumda genel itibarıyla iç piyasa talebini karşılamasından ileri gelmektedir. Bu doğrultuda, 2023 yılı hedefi olarak konulan 25 milyar ABD dolarlık üretim hedefinin, 15 milyar ABD dolarlık kısmını oluşturan iç pazar hedefine 2023 yılı gelmeden erişilmesi ise kuvvetle muhtemeldir.⁸

Bu çerçevede; 2012 yılında yaklaşık 16,3 milyar ABD dolar değerinde mobilya üreten Türkiye'nin toplam 12,3 milyar ABD dolar değerinde tüketim yaptığı tahmin edilmektedir. Türkiye nüfusunun genç olması, yeni evlilikler, kişi başına düşen milli gelirin iyileşmesi yanında sektörün iç piyasaya yönelik olması dikkate alındığında 2015 yılına kadar yurt içinden önemli miktarda talep gelmesi beklenmektedir. 2014 yılı sonunda ise Türkiye'de 19 milyar ABD dolar değerinde mobilya üretimi yapılması ve tüketimin de 14 milyar ABD dolara ulaşması beklenmektedir. (TOBB, 2013)

Şekil 9. Türkiye'de Harcama Gruplarına Göre Tüketim Oranlarının Gelişimi

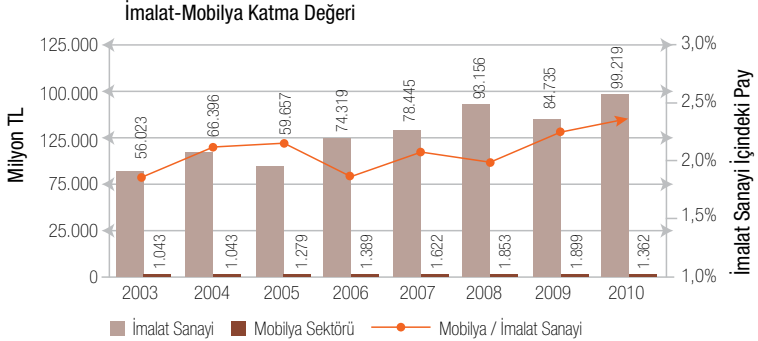
Kaynak: TÜİK, Tüketim Harcamaları İstatistikleri, 2012

Türkiye'de TÜİK tarafından her yıl yapılan Gelirler ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre konut, gıda, ulaşırma, mobilya, otel ve giyim harcamaları toplam harcamaların % 80'ini oluşturmaktadır. Mobilya harcaması, harcamalardan aldığı pay bakımından 2012 yılı hane

8 Mobilya Sektörü Raporu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2012

halkı gider kalemleri içerisinde; % 6,7 pay ile dördüncü sırada yer almaktadır. Mobilya tüketimi, kira-konut, gıda ve ulaşım harcamalarından sonra gelmektedir.

Şekil 10. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe Katma Değerin Gelişimi

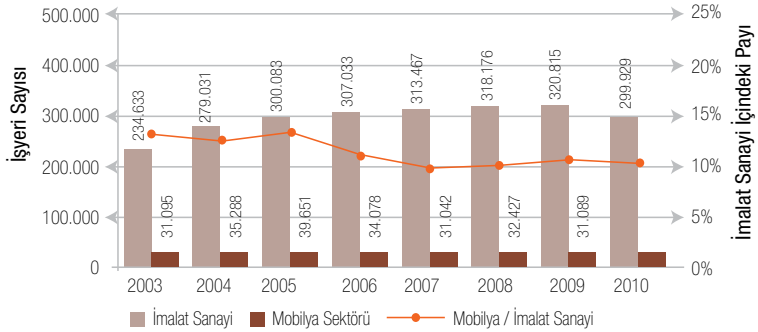
Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, 2009

Mobilyacılık sektöründe yüksek katma değerli üretim yapısına geçişin sağlanması ilk kez dokuzuncu kalkınma planında bir eksen olarak ortaya çıkmıştır. Üretim yapısı, katma değer açısından değerlendirildiğinde, mobilyacılık sektörü katma değerinin imalat sanayi içerisindeki oranının dalgalı seyir izlediği görülmektedir. 2003 yılında % 1,86 olan sektörün katma değer oranı 2009 yılında % 2,24 düzeyine çıkmıştır. Mobilyacılık sektörünün 2010 yılı itibarıyla katma değeri 2,3 milyar TL olup imalat sanayi toplam katma değerinin % 2,4'ünü oluşturmaktadır.

2.2. Türkiye'de Mobilyacılık Sektörü İşyeri Sayısı ve İstihdamı

Türk mobilya sanayisi, genellikle geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi, emek yoğun işletmelerin ağırlıkta olduğu bir görünüme sahiptir. TÜİK 2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı geçici sonuçlarına göre; Türkiye'de mobilyacılık sektöründe 29.346 işletme faaliyet gösterirken, 2010 yılında toplam 31.089 işletme faaliyet göstermiştir. Sektörde fabrikasyon üretim yapan firmaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Mobilya ve orman ürünleri sektöründe faaliyet gösteren yabancı sermayeli firma sayısı ise 34'tür.

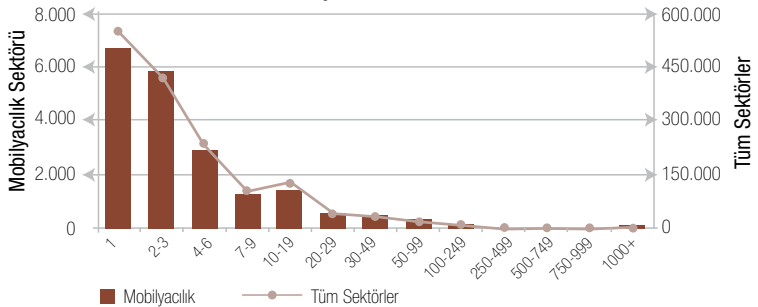
Şekil 11. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe İşyeri Sayısının Gelişimi
İmalat-Mobilya İşyeri Sayısı

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri, 2009

TÜİK verilerine göre 2003 yılında mobilya imalat sektöründe 31.095 işyeri faaliyet gösterirken 2005 yılında 39.651'e kadar yükselmiş, 2006 ve 2007 yıllarında gerileme eğilimine girdikten sonra 2008'de tekrar artış eğilimine girmiştir. Mobilya sanayine ait işyeri sayısı, 2003'te imalat sanayine ait toplam işyeri sayısı içinde % 13 paya sahip iken, bu pay 2010 yılında % 10'a kadar düşmüştür.

Şekil 12. Türkiye Mobilya Sektörü ve Tüm Faal Sektörlerin Çalışan Sayısına Göre İşyeri Sayısı
Mobilya-Tüm Sektörlerde İşyeri Sayısı

Kaynak: SGK, SGK İstatistik Yıllıkları, 2012

2012 yılı SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) verilerine göre mobilyacılık sektöründe SGK'ya kayıtlı toplam 19.471 firma faaliyet göstermekte ve bu firmalarda 1,5 milyon kişi SGK'ya

kayıtlıdır. İşyeri büyüklüğüne göre toplam 6.740 işyerinde sadece bir kişi istihdam edilmektedir. Bin kişi üzerinde istihdam edilen Türkiye’de yalnızca 2 adet mobilyacılık faaliyetlerinde bulunan firma bulunmaktadır. Bu kapsamda yine küçük ve orta ölçekli büyüklükteki işletmeler fazla sayıda bulunurken aile şirketi olmadan uzaklaşarak kurumsallaşan firmalar azınlıktadır. Ayrıca sektörün önemli problemlerinden birisi de kayıt dışılıktır. TÜİK rakamlarına göre, sektörde kayıt dışılık oranı % 50 – % 60 civarında olduğu tahmin edilmekte olup bu oran en önemli sorunlardan birisi olarak görülmektedir. Sektörde, çoğu küçük atölyelerden oluşan 65 bin civarında mobilya imalat ve satış noktası olduğu tahmin edilmekte, mal girdi ve çıktıları, istihdam verileri ve sigorta primleri net olarak kayıt edilmemekte ve piyasa denetlemesinde problemler yaşandığı düşünülmektedir. (TOBB, 2013)

Tablo 10. Türkiye Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren İşyeri Sayısı ve İstihdam Düzeyi

İl	İşyeri Sayısı	İşyeri Doğüllümü	Çalışan Sayısı	Çalışan Dağılımı	İhracat (\$)	İhracat Sırası
İstanbul	5.334	27,40%	30.417	21,08%	476.329.554	1
Ankara	2.285	11,70%	12.643	9,00%	115.960.428	5
İzmir	1.750	9,00%	11.874	8,50%	120.020.654	4
Bursa	1.739	8,90%	19.351	13,80%	421.086.957	2
Kayseri	888	4,60%	18.407	13,20%	322.876.719	3
Antalya	729	3,70%	3.623	2,60%	6.928.718	18
Adana	413	2,10%	2.254	1,60%	34.051.054	7
Samsun	384	2,00%	1.704	1,20%	7.042.897	17
Mersin	355	1,80%	1.755	1,30%	8.070.430	16
Hatay	353	1,80%	1.231	0,90%	33.571.035	8
Kahramanmaraş	96	0,49%	1.704	1,22%	765.548	50
Osmaniye	86	0,44%	720	0,51%	767.074	49
Türkiye Toplamı	19.471	100%	139.836	100%	1.819.096.135	-

Kaynak: SGK, SGK İstatistik Yıllıkları; TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2012

SGK 2012 yılı verilerine göre mobilyacılık sektöründe faaliyet gösteren resmi kayıtlı işletme sayısı 19.471 olup istihdam edilen kişi sayısı ise 139.836’dır. Sektörde sigortasız çalışan eleman sayısı hesaba katıldığında gerçek istihdamın bunun çok üzerinde olduğu söylenebilir. 2002 yılında bile Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı sonuçlarına göre sektörde faaliyet gösteren resmi kayıtlı işletme sayısı 29.346 olup istihdam edilen kişi sayısı ise 92.567’dir. Ürünle-

rin perakende satışının da yapıldığı işletme sayısı 32.382 olup bu alanda istihdam edilen kişi sayısı 67.319'dur. İmalat ve perakende satışta çalışanların sayısı birlikte değerlendirildiğinde doğrudan istihdam edilen eleman 159.886'dır.

İller bazında SGK verilerine göre İstanbul, mobilyacılık sektörünün en çok kümелendiği il olup sağladığı istihdam bakımından Türkiye'de önemli bir paya sahiptir. İşyerine göre sıralamanın yapıldığı Tablo 10'da Türkiye'nin toplam istihdamın % 21,8'i İstanbul'da sağlamaktadır. İstanbul'u sırasıyla Ankara, İzmir, Bursa ve Kayseri izlemektedir. Aynı zamanda bu beş ilden gerçekleştirilen toplam mobilya ihracatı Türkiye'nin toplam ihracatının %80'ini oluşturmaktadır. Hatay ise mobilya imalatı gerçekleştiren firma sayısı bakımından 10. sırada yer alırken ihracat bakımından 8. sırada yer almaktadır.

Tablo 11. Türkiye Mobilya Sektöründe Üretim Yapan Önemli Kuruluşlar

Sıra	Firma Adı	Yerleşim Yeri	Kuruluş Yılı
1	İstikbal	Kayseri	1992
2	Bellona	Kayseri	1995
3	Yataş	Kayseri	1987
4	Tepe Mobilya	Ankara	1993
5	Kilim	Kayseri	1977
6	İpek Mobilya	Kayseri	1991
7	Doğtaş Mobilya	Çanakkale	1987
8	Kelebek	Düzce	1935
9	Alfemo	İzmir	1989
10	İdaş	İstanbul	1960
11	Konfor	İzmir	2003
12	Çilek	Bursa	1995
13	Koleksiyon	Tekirdağ	1971
14	Seray	Ankara	1950

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, 2007

İstanbul'da, en önemli iki mobilya üretim merkezi, İkitelli Organize Sanayi Bölgesindeki 778 mağaza ile MASKO ve 350 mağazası ile küçük sanayi sitesi MODOKO'dur. 1987 yılında temeli atılan MASKO'nun işyerleri toplamı 440.000 metrekare, Sosyal Tesislerinin toplamı

43.000 metrekare olup, toplam kapalı alanları 483.000 metrekaredir. 1969 yılında Sanayi ve Ticaret Bakanlığının desteği ile kurulan MODOKO, 150.000 metrekarelik alanda hizmet vermeye devam etmektedir.

Ankara, mobilya üretiminde önemli bir merkez olup istihdam düzeyi ve işletme sayısı itibari ile İstanbul'un ardından gelmektedir. Siteler semtiyle Ankara'da özdeşleşen ve 1960'lı yıllarda Marangozlar Odasının önderliğinde kurulmuş olan Siteler Ankara, bugün 5.000 dönüm arazi üzerinde faaliyet gösteren büyük bir organize sanayi bölgesidir.

Bursa-İnegöl bölgesi gelişme dinamiği yüksek bir bölgedir. Hammadde kaynaklarına yakın olmasının avantajını iyi değerlendiren İnegöl, mobilyasıyla da anılmakta olup, Bursa-İnegöl mobilyacılık sektöründeki istihdam düzeyi itibari ile İstanbul'un ardından gelerek ikinci sıradadır.

Kayseri'de mobilya sektörünün yükselişi, kanepeler, koltuk ve yataklarla başlamıştır. Teknolojik gelişmeler ve yeni yatırımlarla bugün mobilyanın her dalında üretim yapan firmaları ile Kayseri, Türkiye'nin önemli bir mobilya merkezi haline gelmiştir. Sektörde büyük ölçekli fabrikasyon üretim yapan firmaların yoğunlaştığı bir bölge olmanın yanında, Türkiye'nin ev ve ofis mobilyası ihracatının %33'ünü tek başına gerçekleştiren önemli bir üretim ve ihracat merkezi konumundadır.

İzmir bölgesinde Karabağlar ve Kısıkköy, sektörün yoğunlaştığı mekânlardır. 2012 yılı SGK verilerine göre 1.750 firmada toplam 11.874 kişiye istihdam sağlanmaktadır. Ancak bölgede daha çok küçük firmalar bulunmaktadır. Yine de bölgede sahip olunan liman ve ulaşım kolaylığı sayesinde sektör, son dönemde ihracatta önemli atılımlar içerisinde. Ayrıca dünya devi bir şirket olan IKEA'nın İstanbul, İzmir, Bursa ve Ankara'da açtığı ve açmakta olduğu perakende satış mağazaları da sektöre dinamizm getirmiştir.

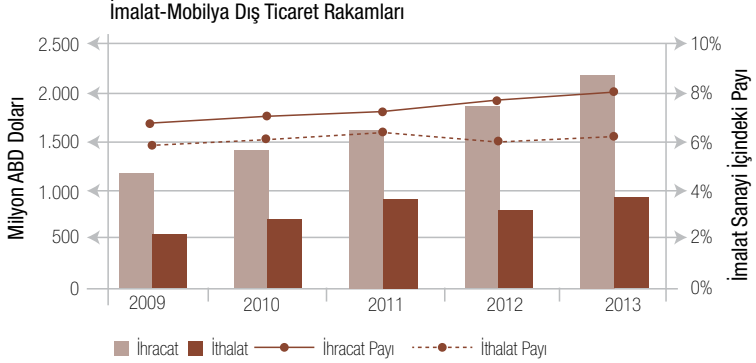
2.3 Türkiye'de Mobilyacılık Sektörünün Dış Ticareti

Türkiye'de mobilyacılık sektörünün kat etmiş olduğu mesafe, ihracat ve ithalat rakamları ile daha belirgin hale gelmektedir. 1997 yılında Türkiye'de dış ticaret açığı veren sektör, 2002 yılında 273 Milyon ABD doları ihracat, 124 Milyon ABD doları ithalat ile kendi ölçeğine göre ciddi bir dış ticaret fazlası sağlamıştır. 2007 yılı itibarıyla da dış ticaret fazlası vermeye devam eden sektör, 2012 yılında dış ticaret fazlası oranını % 256'ya çıkararak, bu alanda yeni bir rekor kırmış ve ihracatta 1 Milyar 819 Milyon ABD doları seviyesini yakalamıştır. Türkiye, 2012 yılı rakamları ile dünyada mobilya ihracatında 19. sıradadır.

Mobilyacılık sektörü, 2013 yılında 2,1 milyar ABD dolarlık ihracat performansı ile Türkiye'nin önemli sektörlerinden birisi konumuna yükselmiştir. Mobilya sektörü son beş yılda % 85'in

üzerinde ihracat artışı göstererek hızla büyümeye devam etmektedir. Türkiye’de mobilyacılık sektörünün gelişimi, iç piyasadan ziyade dış piyasalarda daha yukarı yönde bir ivme sergileyerek yurtdışına odaklanmaktadır.

Şekil 13. Türkiye İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe Dış Ticaretin Gelişimi

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Türkiye, 2009 yılında 1 milyar ABD dolarlık mobilya ihracatını 2013 yılında 2 milyar ABD dolarının üzerine çıkarmayı başarmıştır. Sektörün imalat sanayi içindeki ihracat payı ise son 5 yılda % 7’den % 8’in üzerine çıkmıştır. Mobilyacılık sektörünün son 5 yılda göstermiş olduğu performans ile sektör için 2023 yılı hedefi olarak ortaya konulmuş olan 3 milyar ABD dolarlık çığa, planlanan zamandan daha önce erişebileceği ve yeni bir hedefleme yapılması gerekeceği muhtemeldir. Bununla beraber, Türkiye’nin mobilyacılık sektöründe göstermiş olduğu bu performans ile 2016 yılında dünyanın en çok mobilya ihraç eden 10 ülkesi arasına girmesi beklenmektedir.⁹ Bu bağlamda, ilk defa 9. Kalkınma Planında adı geçen sektörün,¹⁰ Türkiye ve tüm Düzey 2 bölgeleri açısından önemi açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

⁹ Mobilya Sektörü Raporu, T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2012

¹⁰ Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Sektörü Raporu, TOBB, 2012

Tablo 12. Düzey 2 Bölgelerinde Mobilya Sektörünün Dış Ticareti

Düzey Bölgeleri		İhracat (\$)	İthalat (\$)	Dış Ticaret Dengesi
TR10	İstanbul	663.921.327	572.751.413	91.169.914
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	498.777.703	77.952.886	420.824.817
TR72	Kayseri, Sivas, Yozgat	306.978.221	42.263.050	264.715.171
TR51	Ankara	146.168.630	37.771.542	108.397.088
TR31	İzmir	115.325.962	21.032.575	94.293.387
TRC1	Gaziantep, Adıyaman, Kilis	78.655.874	4.037.612	74.618.262
TR42	Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalovo	57.962.755	37.938.546	20.024.209
TR62	Adana, Mersin	45.564.105	13.549.409	32.014.696
TR63	Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	33.372.104	2.567.228	30.804.876
TR52	Konya, Karman	25.321.840	5.545.545	19.776.295
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	23.299.690	2.759.075	20.540.615
TR22	Balıkesir, Çanakkale	21.383.585	2.408.614	18.974.971
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	17.379.422	12.589.329	4.790.093
TRC3	Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	15.065.920	290.088	14.775.832
TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	13.378.475	217.958	13.160.517
TR83	Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	12.718.475	4.552.93	8.166.382
TR90	Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	10.807.158	218.633	10.588.525
TR81	Zonguldak, Karabük, Bartın	10.662.728	64.812	10.597.916
TRB2	Van, Muş, Bitlis, Hakkari	10.433.811	157.048	10.276.763
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	6.740.893	417.011	6.323.882
TRB1	Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli	6.572.851	121.249	6.451.602
TRA2	Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	6.040.398	72.843	5.967.55
TR21	Terkirdağ, Edirne, Kırklareli	1.686.423	89.980	1.596.443
TR82	Kastamonu, Çankırı, Sinop	902.060	0	902.060
TR71	Kırkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir	718.716	1.611	717.105
TRA1	Erzurum, Erzincan, Bayburt	528.579	29.515	499.064
TR	Türkiye Toplam	2.130.367.705	839.399.665	1.290.968.040

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

2013 yılı dış ticaret rakamlarına göre düzey 2 bölgelerinden TR10 (İstanbul) Bölgesi, mobilyacılık sektörünün en çok ihracatının ve ithalatının gerçekleştirildiği bölgedir. Aynı yılda Türkiye'nin toplam mobilya ihracatının % 31'ini İstanbul tek başına gerçekleştirmektedir. Ardından mobilyacılık sektörü ihracatında yoğunlaşan bölgeler sırasıyla Tablo 12'de verilmiştir. TR41 ve TR72 Bölgeleri 2013 yılında 200 milyon ABD dolarının üzerinde en çok dış ticaret fazlası veren düzey 2 bölgeleridir. Mobilyacılık sektöründe hiçbir bölgenin dış ticaret açığı vermediği görülmektedir. TR41 ve TR72 Bölgelerinin ihracat rakamları da Bursa ve Kayseri illerinde mobilyacılık sektöründeki kümelenme varlığının göstergedir.

Tablo 13. Türkiye Mobilya Sektöründe Yıllara ve Ülkelere Göre Dış Ticaret (SITC-821)

Ülke		2009 (\$)	2010 (\$)	2011 (\$)	2012 (\$)	2023 (\$)
Irak	İhracat	136.931.556	206.780.651	284.324.036	391.720.606	446.776.384
	İthalat	97.065	130.790	96.553	121.842	126.307
Libya	İhracat	42.084.083	74.837.188	17.297.561	165.002.846	234.256.805
	İthalat	0	826	284.467	0	0
Azerbaycan	İhracat	69.791.251	81.558.998	107.028.685	129.908.345	162.770.437
	İthalat	35.735	12.579	885	14.866	8.250
Almanya	İhracat	120.311.884	133.071.145	166.580.146	150.256.925	141.119.632
	İthalat	53.423.267	63.176.945	75.476.071	66.956.117	94.841.604
Fransa	İhracat	66.789.439	73.586.566	91.041.491	85.245.301	105.307.587
	İthalat	24.069.084	34.204.472	39.288.957	35.786.361	40.526.330
Rusya Federasyonu	İhracat	17.789.859	35.887.081	48.400.492	57.686.714	99.902.643
	İthalat	830.040	1.171.637	1.238.191	985.974	973.460
Türkmenistan	İhracat	38.417.174	46.758.082	75.562.124	60.915.495	87.322.549
	İthalat	0	377	0	53.141	2.716
Suudi Arabistan	İhracat	22.785.539	28.647.009	41.532.546	65.117.209	80.426.507
	İthalat	1.946	21.419	64.212	202.640	17.431
İngiltere	İhracat	45.789.395	41.475.295	39.787.872	48.684.720	56.585.270
	İthalat	4.387.570	6.859.089	21.420.349	11.259.301	9.192.249
Hollanda	İhracat	49.476.051	46.357.214	56.186.012	52.904.230	45.985.048
	İthalat	3.480.843	3.818.270	4.560.131	4.591.700	4.490.214
Toplam	İhracat	1.180.727.738	1.393.205.401	1.631.769.046	1.866.162.450	2.185.090.691
	İthalat	548.190.418	711.278.150	909.094.993	790.358.195	942.186.133

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

2013 yılı TÜİK verilerine göre Türkiye'nin mobilya ihracatının % 20'si Irak'a gerçekleştirilmektedir. Sırasıyla Libya'ya % 7, Azerbaycan'a % 6 ve Almanya'ya da %5'i ihraç edilmektedir. Gelişen ve zamanla yeniden yapılanan Irak, hem mobilyacılık hem de diğer sektörler bakımından Türkiye için önemli bir pazar konumundadır. Türkiye'nin mobilyacılık sektöründeki 2012 yılındaki dünyaya yaptığı ihracat, ülkeler bazında Harita 2'de verilmiştir. Dünya haritası incelendiğinde Türkiye'nin mobilyacılık sektöründeki pazarının en büyük payının Irak olduğu görülmektedir. Coğrafi konumu da düşünüldüğünde Türkiye'nin yakın çevre ülkelere mobilya ihracatı yüksek olduğu görülmektedir.

Harita 2. Türkiye Mobilya İhracat Haritası

Kaynak: Trademap, 2012

Türkiye'nin koltuk, sandalye, tabure, bank ve benzeri oturaklar ile bunların parçaları ve mobilya parçaları, yatak haline getirilebilen ürünlerin uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında incelenmiştir.

Tablo 14. Koltuk, Sandalye, Tabure, Bank ve Benzeri Oturakların Dış Ticareti

SITC Kodu	İhracat (\$)	İthalat (\$)	En Çok İhracat Yapılan Ülke	En çok İthalat Yapılan Ülke	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	Dış Ticaret Dengesi
821.11	484.354	2.415.943	ABD	Polonya	20%	-1.931.589
821.12	135.277.115	18.632.135	Almanya	Fransa	726%	116.644.980
821.13	541.475	5.252.779	Suriye	Endonezya	10%	-4.711.304
821.14	44.091.829	33.718.486	Irak	Çin	131%	10.373.343
821.15	139.899.973	10.535.959	Irak	Romanya	1328%	129.364.014
821.16	198.440.558	88.902.953	Irak	Romanya	223%	109.537.605
821.17	34.997.143	112.770.639	Irak	Çin	31%	-77.773.496
821.18	73.874.939	29.692.894	Irak	Çin	249%	44.182.045
821.19	110.998.072	149.492.604	Fransa	Almanya	74%	-38.494.532
821.1	738.605.458	451.414.392	Irak	Çin	164%	287.191.066

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Hava taşıtlarında kullanılan türde oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.11) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Amerika'ya ihraç ederken en çok Polonya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracat ithalatın ancak % 20'sini karşılayabilmektedir.

Motorlu taşıtlarda kullanılan türden oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.12) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Almanya'ya ihraç ederken en çok Fransa'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 726'dır.

Roten kamışı, sepetçi söğüdü, bambu vb mad. oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.13) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Suriye'ye ihraç ederken en çok Endonezya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracat ithalatın ancak % 10'unu karşılayabilmektedir.

Yüksekliği ayarlanabilen döner koltuk-sandalyelerin (SITC-821.14) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 131'dir.

Yatak haline getirilebilen oturmaya mahsus mobilyaların (kamp/bahçe hariç) (SITC-821.15) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en

çok Romanya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 1328'dir.

Ahşap iskeletli, döşenmiş/döşenmiş oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.16) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Romanya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 223'tür.

Metal iskeletli, döşenmiş/döşenmiş oturmaya mahsus mobilyaların (SITC-821.17) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Romanya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracatın ithalatı ancak % 31'ini karşılayabilmektedir.

Oturmaya mahsus diğer mobilyaların (SITC-821.18) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 249'dur.

Oturmaya mahsus mobilyaların aksam-parçalarının (821.1 alt grubunda yer alanlar) (SITC-821.19) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Fransa'ya ihraç ederken en çok Almanya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracatın ithalatı ancak % 74'ünü karşılayabilmektedir.

Türkiye'nin yatak destekleri (şilte destekleri); uyku eşyaları veya benzeri tefrişatlar (örneğin şilteler, yorganlar, kuştüyü yorganlar, minderler, puflar ve yastıklar gibi), yaylı veya dolgu lu ya da içi herhangi bir malzeme ile doldurulmuş olanlar veya gözenekli kauçuktan ya da plastikten olanlar, kaplanmış veya kaplanmamış ürünlerin uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri, mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında incelenmiştir.

Tablo 15. Uyku Eşyalarının Dış Ticareti

SITC Kodu	Ihracat (\$)	İthalat (\$)	En Çok İhracat Yapılan Ülke	En çok İthalat Yapılan Ülke	Ihracatın İthalatı Karşılama Oranı	Dış Ticaret Dengesi
821.21	3.920.439	1.128.798	Irak	Polonya	347%	2.791.641
821.23	4.016.845	6.360.702	Fransa	Danimarka	63%	2.343.857
821.25	55.875.070	5.289.005	İtalya	Polonya	1056%	50.586.065
821.27	1.824.645	1.351.731	Cezayir	Çin	135%	472.914
821.29	55.457.453	101.968.739	Almanya	Çin	54%	-46.511.286
821.2	121.094.452	116.098.975	Irak	Çin	104%	4.995.477

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Somiyaların (SITC-821.21) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Polonya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 347'dir.

Gözenekli kauçuk/plastikten yatakların (SITC-821.23) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Fransa'ya ihraç ederken en çok Danimarka'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracat ithalatın ancak % 63'ünü karşılayabilmektedir.

Diğer maddelerden yatakların (SITC-821.25) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok İtalya'ya ihraç ederken en çok Polonya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 1056'dır.

Uyku tulumlarının (SITC-821.27) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Cezayir'e ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 135'dir.

Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.lerin (SITC-821.29) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Almanya'ya ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracat ithalatın ancak % 54'ünü karşılayabilmektedir.

Türkiye'nin metalden yapılmış mobilyaların uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında incelenmiştir.

Tablo 16. Metalden Yapılmış Mobilyaların Dış Ticareti

SITC Kodu	İhracat (\$)	İthalat (\$)	En Çok İhracat Yapılan Ülke	En çok İthalat Yapılan Ülke	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	Dış Ticaret Dengesi
821.31	57.136.817	4.429.079	Fransa	Almanya	1290%	52.707.738
821.39	105.670.194	78.135.516	Irak	Çin	135%	27.534.678
821.3	162.807.011	82.564.595	Irak	Çin	197%	80.242.416

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Büroda kullanılan türde metal mobilyaların (SITC-821.31) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Fransa'ya ihraç ederken en çok Almanya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 1290'dır.

Diğer metal mobilyaların (SITC-821.39) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 135'tir.

Türkiye'nin ahşaptan yapılmış mobilyaların uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri mobilyacılık sektörünün alt ürünleri bazında incelenmiştir.

Tablo 17. Ahşaptan Yapılmış Mobilyaların Dış Ticareti

SITC Kodu	İhracat (\$)	İthalat (\$)	En Çok İhracat Yapılan Ülke	En çok İthalat Yapılan Ülke	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	Dış Ticaret Dengesi
821.51	79.501.845	9.378.170	Irak	Almanya	848%	70.123.675
821.53	39.367.187	28.091.389	Irak	İtalya	140%	11.275.798
821.55	465.811.516	32.014.798	Irak	İtalya	1455%	433.796.718
821.59	392.771.507	123.646.142	Irak	Polonya	318%	269.125.365
821.5	977.452.055	193.130.499	Irak	İtalya	506%	784.321.556

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Büroda kullanılan türde ağaç mobilyaların (SITC-821.51) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Almanya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 848'dir.

Mutfaklarda kullanılan türde ahşap mobilyaların (SITC-821.53) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok İtalya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 140'dır.

Yatak odalarında kullanılan türden ahşap mobilyaların (SITC-821.55) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok İtalya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 1455'tir.

Diğer ahşap mobilyaların (SITC-821.59) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Polonya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 318'dir.

Türkiye'nin ahşap ve metal harici diğer malzemelerden yapılmış mobilyaların uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri mobilyacılık sektörünün alt ürünler bazında incelenmiştir.

Tablo 18. Ahşap ve Metal Harici Diğer Malzemelerden Yapılmış Mobilyaların Dış Ticareti

SITC Kodu	İhracat (\$)	İthalat (\$)	En Çok İhracat Yapılan Ülke	En çok İthalat Yapılan Ülke	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	Dış Ticaret Dengesi
821.71	46.806.007	13.936.491	Irak	Çin	336%	32.869.516
821.79	16.270.104	30.508.294	Azerbaycan	Çin	53%	-14.238.190
821.7	63.076.111	44.444.785	Irak	Çin	142%	18.631.326

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Plastik maddelerden mobilyaların (SITC-821.71) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Irak'a ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 336'dır.

Diğer maddelerden mobilyaların (roten kamış, sepetçi söğüdü, bambu vb. dahil) (SITC-821.79) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Azerbaycan'a ihraç ederken en çok Çin'den ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret açığı verip, ihracat ithalatın ancak % 53'ünü karşılayabilmektedir.

Türkiye'nin mobilya parçaları ve 821.3, 821.5 ve 821.7 altında yer alan mobilya parçalarının uluslararası standart ticaret sınıflamasına göre dış ticaret verileri mobilyacılık sektörünün alt ürünler bazında incelenmiştir.

Tablo 19. Mobilya Aksam-Parçalarının Dış Ticareti

SITC Kodu	İhracat (\$)	İthalat (\$)	En Çok İhracat Yapılan Ülke	En çok İthalat Yapılan Ülke	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	Dış Ticaret Dengesi
821.8	122.055.604	54.532.887	Almanya	İtalya	224%	67.522.717

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

Mobilyalara ait aksam-parçalarının (SITC-821.8) ihracatı ülkeler bazında incelendiğinde, Türkiye bu ürünleri en çok Almanya'ya ihraç ederken en çok İtalya'dan ithal etmiştir. Bu ürünlerde Türkiye dış ticaret fazlası verip, ihracatın ithalatı karşılama oranı % 224'tür.

2.4 Türkiye Mobilyacılık Sektörünün Kümelenmesi

KOBİ'lerin ekonomik hayata sağladığı katkıların sürdürülebilir olması için başta finansal kırılganlıkları olmak üzere sorunlarının ve zayıf yönlerinin giderilmesi için bir dizi tedbir, gün geçtikçe daha metodolojik biçimde uygulanmaktadır. Özellikle finansal krizler sonrası, KOBİ'lerin güçlendirilmesine yönelirken önemli önerilerden birisi iş kümelenmeleri olarak ortaya

çıkılmaktadır. Mantık olarak, ortak fırsatlar ve tehditler ile karşı karşıya olan KOBİ'lerin sektörel ve coğrafi yoğunlaşması iş kümelenmesi olarak adlandırılmaktadır. Girdi-çıkı zincirinde, hammadde, yarı mamul ve mamul dönüşümünde, hizmet sağlayıcılar, tedarikçiler ve diğer tüm bileşenlerin birbiriyle iletişim içerisinde olması öngörülmektedir.

Bir bölgede mobilya üretimi faaliyetlerinin kümelenerek organize ihtisas sanayi bölgelerinin oluşturulması ve sektördeki firmaların gelişmesi, sektörün etkinliği açısından büyük önem kazanmaktadır. Nitekim bu yönde kanun teklifi TBMM'ye sunulmuştur. Organize sanayi bölgeleri, sektörün paydaşlarını bir araya getirmek ve ortaklık, satın alma, işbirliğini teşvik ederek mikro ve küçük işletmelerin orta büyüklüğe eriştirilmesi açısından da oldukça önemlidir (MÜSİAD, 2013).

Ekonomi Bakanlığı tarafından da ulusal bir politika haline getirilen kümelenme çalışmaları, KOBİ işbirliği ve Kümelenme Projesi ile somut hale gelmiş, ülke genelinde 356 adet küme potansiyeli tespit edilmiştir. Tespit edilen bu potansiyelin % 70'inden fazlası sanayi sektöründe olup 18 adedi TR63 Bölgesi ile ilişkilendirilmiştir. Mobilyacılık ve Mobilya aksesuarları bu potansiyel kümelerden birisidir. TR63 Bölgesinde Hatay ve Kahramanmaraş illerindeki potansiyel mobilya kümelerinin harekete geçirilmesi bölgesel kalkınma açısından önem arz etmektedir. 2014-2023 TR63 Bölge Planı döneminde DOĞAKA'nın sektöre önemli katkıları bulunması beklenmektedir.

Türkiye'de sektörün bölgesel ya da ulusal kümelendiği yerler İstanbul ve İzmir'dir. Ayrıca Bursa'da mobilyacılık sektörünün ilerleme kaydettiğini ve olgun bir küme oluşturduğunu söylemek mümkündür. Harita 3'te diğer illerdeki potansiyel kümeler gösterilmiştir.

Harita 3. Türkiye Orman Ürünleri, Kağıt ve Mobilya Kümeleri

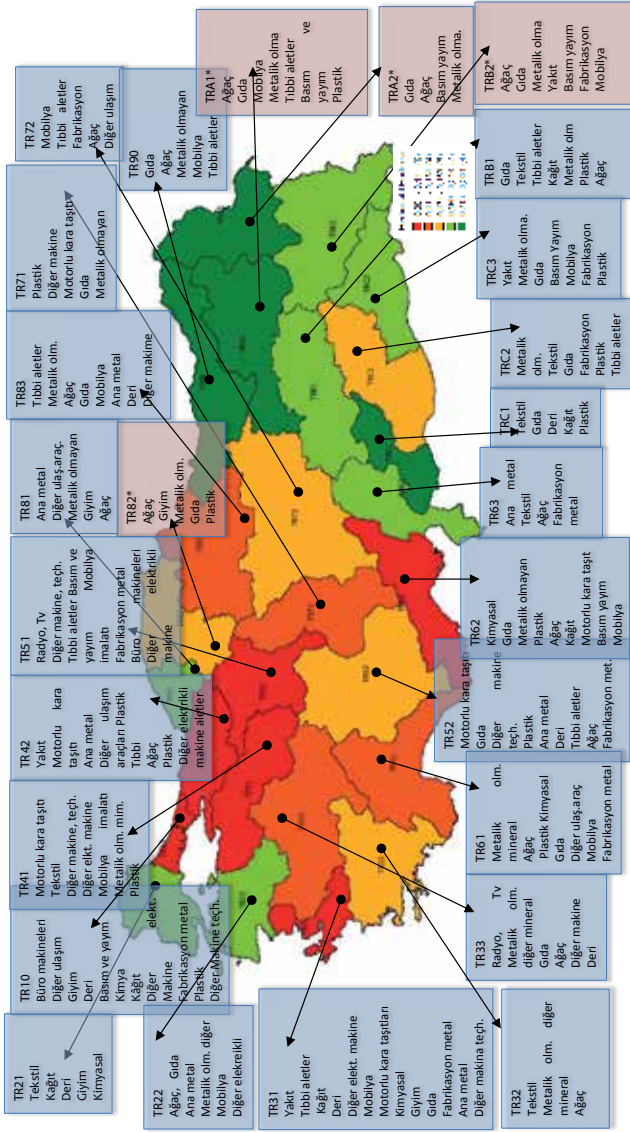

Düzey 2 bölgelerinde mobilyacılık ve diğer sektörlerin yığılmaları Bölgesel Gelişme ve Ulusal Strateji Belgesinde incelenmiştir. Mobilyacılık sektörü, TR90 Bölgesi(Doğu Karadeniz Bölgesi), TR22 Bölgesi(Güney Marmara Bölgesi), TR31 Bölgesi(İzmir), TR61 Bölgesi(Batı Akdeniz Bölgesi), TR62 Bölgesi(Çukurova Bölgesi), TRA1 Bölgesi(Kuzey Doğu Anadolu Bölgesi), TRB2 Bölgesi(Doğu Anadolu Bölgesi), TRC3 Bölgesi(Dicle Bölgesi), TR83 Bölgesi(Orta Karadeniz Bölgesi), TR72 Bölgesi(Orta Anadolu Bölgesi), TR41 Bölgesi(Bursa-Eskişehir-Bilecik Bölgesi) ve TR51 Bölgesinde(Ankara) yoğunlaşma göstermektedir. Ancak TR63 Bölgesinde mobilya sektöründeki yoğunlaşma, potansiyel sektör olarak görülmektedir.

TR63 Bölgesi orta-düşük teknoloji üretim ağına sahip olması sebebiyle mobilyacılık sektörü, KOBİ şeklindeki girişimcilikten büyük işletme mantığına yönelmekte başarısız kalmıştır. TR63 Bölgesinde mobilyacılık sektörü zamanla küçülme eğilimine girmiştir. Bölgede faaliyetleri hala devam eden el işçiliği, mobilyacılık üretim kapasitesini azaltmaktadır. Bu gibi sorunlara çözüm üretmek için harekete geçilmiş ve Hatay ilinde Mobilyacılar Ortak Kullanım Atölyeleri kurulması planlanmıştır. AB kaynaklı bu proje kapsamında kurulacak olan MDN (Mobilyacılık Destek Noktası) KOBİ'lerin tek başlarına sahip olmadıkları 20 çeşit ileri teknoloji ve kapasiteli makine ile ortak kullanım atölyesi ve klasik mobilya üreten KOBİ'lerin markalaşmalarına yardım etmek amaçlanmıştır.

Harita 4. Düzey 2 Bölgelerinde Öne Çıkan Sektörel Yığılmalar (2009)

3. Sektörün Bölge/İl Ekonomisindeki Durumu

TR63 Bölgesi, mobilyacılık sektörü bakımından, usta-çırak ilişkisine dayalı geleneksel üretimden, modern teknoloji kullanımına uzanan bir üretimle günümüzün önemli üretim merkezlerinden birisi haline gelmiştir. Her ne kadar, mevcut kapasitesi itibariyle istenilen düzeyde ekonomik katma değer yaratamıyor olsa da, günümüzün popüler rekabetçi iş stratejilerinden iş kümesi potansiyeline sahip bir sanayi bölgesidir.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan TR63 Bölgesi Analiz Çalışmaları Taslağında stratejik sanayi sektörlerinin (NACE Rev.2) yoğunlaşmaları ve rekabet güçlerinin analizleri irdelenmiştir. Analizde 2009 ve 2012 SGK verileri kullanılarak, TR63 Bölgesindeki illerin yoğunlaşma katsayıları bulunmuş, 2009 ve 2012 yılları arasındaki değişimleri incelenerek sektörel yoğunlaşmalar/ yığılmalar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu analize göre 2012 yılında YK (Yoğunlaşma Katsayısı) değerleri 1'in üzerinde aynı zamanda yine 2012 yılında SGK kayıtlı istihdam oranı % 0,5'in üzerinde olan sektörler, başat sektörler olarak kabul edilmiştir.¹¹

Gerçekleştirilen analizlere göre, 2012 yılı Hatay ilinde mobilyacılık sektörünün yoğunlaşma katsayısı $YK=1,40$ olarak bulunmuş ve bu katsayı 2009 yılına göre yaklaşık % 52 artış göstermiştir (istihdam payı=% 1,5). Başat sanayi sektörleri kısıtlarına göre değerlendirildiğinde, mobilyacılık sektörü Hatay ilinde beşinci sırada yer almaktadır. Kahramanmaraş ilinde mobilyacılık sektörü için YK değeri 0,36 olup, 2009 yılına göre % 24 artış göstermiştir (istihdam payı=% 0,4). Osmaniye ilinde ise mobilyacılık sektörü için YK değeri 0,77 olup, 2009 yılına göre % 28 artış göstermiştir (istihdam payı=% 0,4). TR63 Bölgesinde mobilyacılık sektörü, sadece Hatay ilinde başat sektördür.

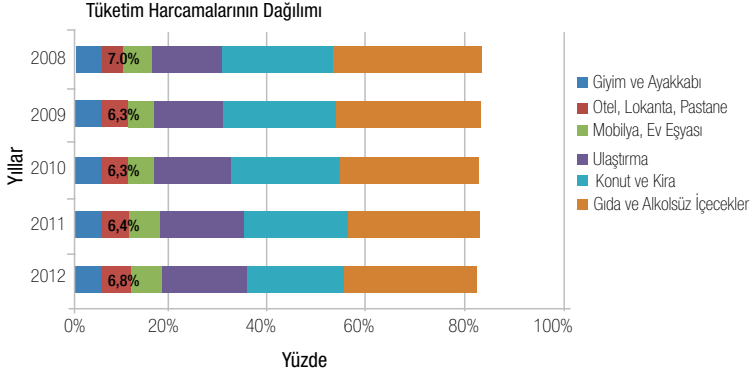
3.1 TR63 Bölgesi Mobilya Üretim ve Tüketimi

Hatay, Kahramanmaraş ve Osmaniye illerini kapsayan TR63 Bölgesinin yanı sıra Gaziantep ve Şanlıurfa gibi illerde de el sanatları, 1980'li yıllara kadar önemli ekonomik geçim kaynağı olmuştur. Ancak günümüz teknolojisi ile zamanla gelişen el sanatlarının yerini büyük tona tezgahları almaya başlamıştır. Halen bölgede el sanatçılığı ile taş işçiliği, tarihi ve mitolojik konulu eserlerin ve heykellerin taklitlerinin üretimi, ipek dokumacılığı, ağaç oymacılığı, camcılık, sikkecilik, sap ve hasırdan tepsi ve tabak vb. malzeme üretimi yapılmaktadır. El işlemeciliği ile ağaç oymacılığı ve ağaç süslemeciliği halen günümüzde varlığını sürdürmesine rağmen teknoloji ve ihtiyaçlar, sektörü mobilyacılık sektörüne itmiştir. Zamanla giderek

11 İzmir İçin Stratejik ve Yükselen Sektörler, İZKA, 2009

modernleşen oymacılık yerini mobilyacılaşa bırakmıştır. Modern zamana ayak uydurmaya çalışan bölgedeki mobilyacı firmalar torna tezgahı üzerinde çalışmalarına devam etmektedir.

Şekil 14. TR63 Bölgesinde Harcama Gruplarına Göre Tüketim Oranlarının Gelişimi

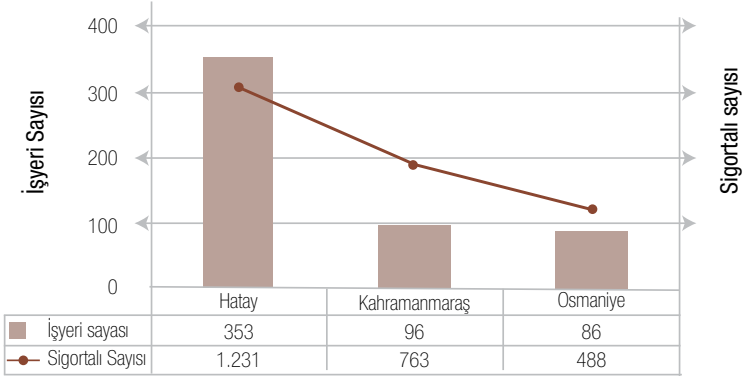
Kaynak: TÜİK, Tüketim Harcamaları İstatistikleri, 2012

Türkiye’de TÜİK tarafından her yıl yapılan Gelirler ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre konut, gıda, ulaştırma, mobilya, otel ve giyim harcamaları toplam harcamaların % 80’ini oluşturmaktadır. TR63 Bölgesi de bu yapıya paralellik göstermektedir. TR63 Bölgesinde mobilya harcaması, harcamalardan aldığı pay bakımından 2012 yılı hane halkı gider kalemleri içerisinde; % 6,8 pay ile dördüncü sırada yer almaktadır. TR63 Bölgesinde mobilya tüketimi, gıda, kira-konut ve ulaşım harcamalarından sonra gelmektedir.

3.2. TR63 Bölgesinde Mobilyacılık Sektörü İşyeri Sayısı ve İstihdamı

TR63 Bölgesinde mobilyacılık sektöründe fabrikasyon üretim yapan firmaların sayısı her geçen gün artmaktadır. TÜİK 2002 Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı geçici sonuçlarına göre; TR63 Bölgesinde mobilya sektöründe faaliyet gösteren işletme sayısı 827’dir. Bu alanda istihdam edilen kişi sayısı ise aynı sayıya göre 1.687 kişidir. 2012 yılında SGK verileri incelendiğinde toplam 535 firma bulunsu da bölgede gerçekleştirilen araştırmalara göre çok daha firmanın faaliyette bulunduğu bilinmektedir. Bu önemli ölçüde farkın ise kayıt dışılıktan kaynaklandığı görülmektedir. Kayıtlı ekonominin, firmalara daha fazla artı getireceği belirtilerek teşvik edilmeli ve denetimler sıklaştırılmalıdır.

Şekil 15. TR63 Bölge İleri Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren İşyeri Sayısı ve İstihdam Düzeyi
Mobilya Setörü İşyeri Sayısı ve İstihdam Düzeyi

Kaynak: SGK, SGK İstatistik Yıllıkları, 2012

2012 yılı SGK verilerine göre mobilyacılık sektöründe SGK'ya kayıtlı toplam 535 firma, TR63 Bölgesinde faaliyet göstermekte ve bu firmalarda 2.482 kişi SGK'ya kayıtlıdır. Bölgede mobilya sektöründe faaliyet gösteren firmaların ağırlıklı olarak Hatay ilinde yoğunlaştığı görülmektedir. Sektör emek yoğun sektör olduğu için istihdama önemli katkısı bulunmaktadır. Sadece kayıtlı firmalar göz önünde bulundurulduğunda Hatay ilinde 353 firma 1.231 kişiye, Kahramanmaraş ilinde 96 firma 763 kişiye ve Osmaniye ilinde 86 firma 488 kişiye istihdam sağlamaktadır.

Hem sektörün hem de bölgenin önemli problemlerinden birisinin kayıt dışılık olması verileri sağlamakta güçlük çekilmesine sebep olmaktadır. Sektörde garanti belgesi, fatura vb. denetimler yeterince yapılamamakta, kapasite kullanımı, ölçeksel imalat envanterleri çıkarılamamaktadır. Sektörde kayıt dışı ticareti önleyici tedbirler öncelikle alınmalı ve denetimler sıklaştırılmalıdır. Kayıt dışı ticaret, kurallara uygun çalışan firmaların gelişimini ve rekabeti olumsuz etkilemektedir.¹²

TR63 Bölgesinde sanayi siciline kayıtlı mobilya sektöründeki işletmelerin, diğer tüm işletmelere oranı incelendiğinde, Hatay ilinde % 3, Kahramanmaraş ilinde % 2, Osmaniye ilinde ise % 2'lik oranın mevcut olduğu görülmektedir.¹³ Bununla beraber, özellikle Hatay ilinde mobilya sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin yoğunluğu, Bölgede sanayi siciline ka-

¹² Antakya Mobilya ve Ayakkabıcılık Sektörel Araştırma Projesi, 2011

¹³ 81 İl Durum Raporu, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2012

yıtlı olmayan işletme sayısının ciddi boyutta olduğunu göstermektedir. Hatay ilinde Mustafa Kemal Üniversitesi'nin katkılarıyla, Antakya Küçük Sanayi Yapı Kooperatifi tarafından yapılan anket çalışmasında 712 firmaya ulaşılması, bu durumun bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Buna ilaveten, yapılan hesaplamalara göre, sadece Hatay ilinde 1.500 firmanın mobilyacılığın çeşitli kollarında faaliyet göstermekte olduğu hesaplanmaktadır.¹⁴ Kahramanmaraş ili ise, son 10 yılda mobilyacılık sektöründe önemli mesafe kaydetmiş durumdadır. Bunun en önemli göstergesi ise, sektörün il ihracat rakamlarındaki yükselişidir.

TR63 Bölgesinde mobilyacılık sektöründe faaliyet gösteren firmaların hukuki yapısı değerlendirildiğinde tamamına yakınının şahıs şirketi olduğu görülmektedir. Geriye kalan şirketler de geniş ortaklık yapısına sahip olmayan şirketlerdir. Firmaların çoğu şirket yapısından ziyade esnaf yapısına ve geleneğine sahiptir.

Tablo 20. TR63 Bölgesinde Mobilya Sektöründe Üretim Yapan Önemli Kuruluşlar

Yerleşim Yeri	Firma Adı	İstihdam Sayısı	Kuruluş Yılı
Hatay	Helena Mobilya	53	1993
	Köseoğlu Mobilya	39	1985
	Akabe Mobilya Aksasuar	31	1989
	Çavuşoğlu Mobilya	25	1974
	Lavinya Mobilya	24	1974
	Gökçesan Mobilya Aksasuar	23	1993
	Anadolu Mobilya	16	1957
Kahramanmaraş	Marisit Büro Donanımları	96	2008
	Şahanlar Ahşap	74	1956
	Süper Çelik Ofis ve Mobilya	72	1981
	Gülaçtı Ahşap Oyma	35	1970
	Marpas Paşaoğlu Mobilya	28	1960
Osmaniye	Ofisset Ofis Donanımları	160	1980
	Gülerset Mobilya	40	1992

TR63 Bölgesi illerinde sanayi siciline kayıtlı mobilya sektöründeki işletmeler incelenerek sektördeki önemli işletmelere yer verilmiştir. Bölgedeki büyük işletmelerin geçmişinin köklü olduğu görülmektedir. Hatay ili Antakya merkez ilçesinde potansiyel mobilyacılık kümelen-

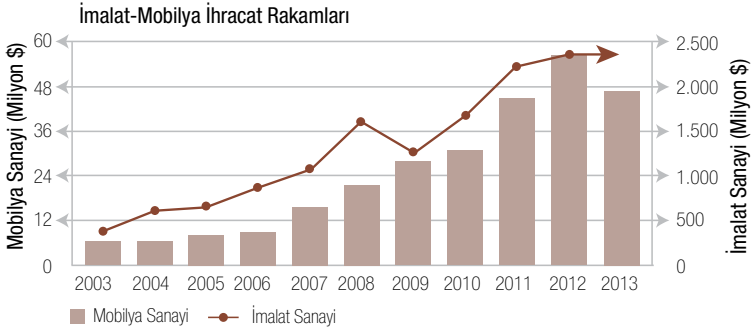
mesinin varlığı dikkat çekmektedir. Kahramanmaraş ilinde de Dulkadiroğlu ve Onikişubat merkez ilçelerinde mobilya üretimi gerçekleştirilmektedir. Osmaniye'nin en büyük mobilya firması Ofisset olup OSB'de yer almaktadır.

3.3 TR63 Bölgesinde Mobilyacılık Sektörünün Dış Ticareti

TR63 Bölgesinde mobilyacılık sektörü dış ticaret fazlası veren sektörlerden birisidir. Çünkü sektörün dışa bağımlılığı çok azdır. Dış ticaret rakamları incelendiğinde, TR63 Bölgesinde 2013 yılında 46,5 milyon ABD doları ihracat yapılırken sadece 3,6 milyon ABD doları ithalat yapılmıştır.

2003 yılı itibarıyla TR63 Bölgesinde mobilya ihracatı, imalat sanayi ihracatına paralel olarak artmaktadır. Ancak 2003 yılında mobilya ihracatının imalat sanayi içerisindeki payı % 1,6 iken 2006 yılında % 1'e kadar düşmüş, 2012 yılında % 2,4 olarak kaydedilmiştir. Sektörün imalat sanayi içindeki ihracat payının yıllar itibarıyla artış göstermesi bölgede sektörün hızla büyüdüğünün bir göstergesi olarak gösterilmektedir.

Şekil 16. TR63 Bölgesi İmalat Sanayi ve Mobilya Sektöründe İhracatın Gelişimi

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

2013 yılı itibarıyla TÜİK rakamlarına göre TR63 Bölgesinden yaklaşık olarak toplam 3 milyar ABD dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir. Bölgede imalat sanayi sektöründe toplam 2,4 milyar ABD doları, mobilyacılık sektöründe ise toplam 46,5 milyon ABD dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

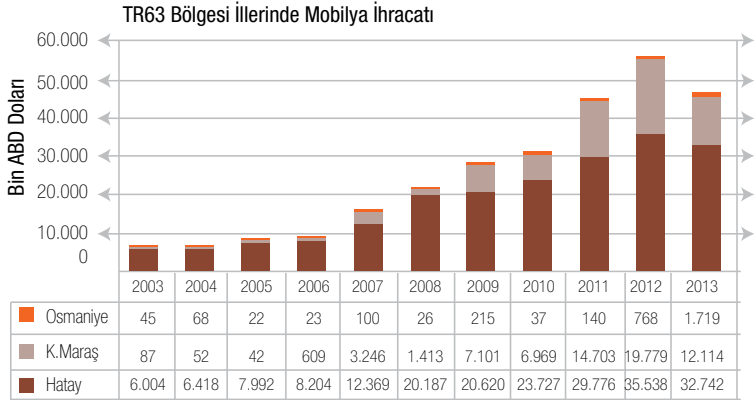
TR63 Bölgesi Analiz Çalışmalarında, TR63 Bölgesi ihracatında imalat sanayinin sektörel (ISIC Rev.3) düzeyde yoğunlaşma düzeyi incelenmiştir. Yoğunlaşma değerleri, ihracatta sek-

törel düzeyde çeşitlenme olup olmadığını göstermesi açısından, dış ticaret analizlerinde son derece önemli bir gösterge niteliği taşımaktadır.

İl İhracat Yoğunlaşma Katsayısı (PECR); il sektör ihracatının il toplam ihracatındaki payının, sektörün ülke toplam ihracatındaki payına oranını ifade eden ihracat yoğunlaşma veya uzmanlaşma katsayısı, sektörün ülke ihracatındaki göreceli üstünlüğünü ifade etmektedir.¹⁵

Hatay ili için mobilyacılık sektöründe 2012 yılı ihracat yoğunlaşma katsayısı 0,68 olup, YK değeri 1'in altında kalmaktadır. Mobilyacılık, ihracat bakımından başat sektör olamamasına rağmen yine de 2012 yılında beşinci sırada yoğunlaşan ihracat sektörüdür. Ancak mobilyacılığın bir diğer ilişkili olduğu sektör olan ağaç ürünleri imalatı, il için rekabetçi sektördür. Kahramanmaraş ili için mobilyacılık sektöründe 2012 yılı ihracat yoğunlaşma katsayısı 0,80 olup, YK değeri 1'in altında kalmaktadır. Başat sektör olamamasına rağmen yine de 2012 yılında mobilyacılık sektörü üçüncü sırada yoğunlaşan ihracat sektörüdür. Osmaniye ili için mobilyacılık sektöründe 2012 yılı ihracat yoğunlaşma katsayısı 0,19 olup, YK değeri 1'in altında kalmaktadır. 2012 yılında mobilyacılık sektörü onuncu sırada yoğunlaşan ihracat sektörüdür.

Şekil 17. TR63 Bölgesi İllerinde Mobilyacılık Sektörü İhracatının Gelişimi

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri, 2013

TR63 Bölgesinde yer alan illerin mobilyacılık sektöründe ihracat rakamları incelendiğinde Hatay, diğer illere göre daha ön plana çıkmaktadır. Hatay ili 2013 yılında 32,7 milyon ABD dolar, Kahramanmaraş ili 12,1 milyon ABD dolar ve Osmaniye ili 1,7 milyon ABD dolar

15 İzmir İli Potansiyel Yatırım Konuları Araştırması, İZKA, 2012

mobilya ihracatı gerçekleştirmiştir. 2003 yılında bölgenin sektördeki ihracatının % 98'i Hatay ilinden gerçekleştirilirken 2013 yılında bu oran % 70'e kadar düşmüştür. Kahramanmaraş ilinin sektördeki ihracat payı 2003 yılında % 1,4 iken 2013 yılında bu oran % 26 çıkmıştır. Osmaniye ilinin payı ise % 0,7'den % 3,7'ye yükselmiştir. Hatay, bölgenin mobilyacılık sektöründeki ihracat liderliğini yavaş yavaş kaybetme eğilimindedir. Kahramanmaraş ve Osmaniye hem bölgede hem Türkiye'de hızla büyüyen önemli illerimizdir.

Bölge illerinden olan Hatay'da, Mustafa Kemal Üniversitesi'nin katkılarıyla Antakya Küçük Sanayi Yapı Kooperatifi tarafından yapılan anket çalışması, sektörün bu ildeki ihracat profiline dair bazı temel verileri daha detaylı şekilde göstermektedir. Bu çalışmada ulaşılabilen 712 işletmeden alınan bilgiye göre, bu işletmelerden sadece 34'ü, yani % 9,3'ü, ihracat yapmaktadır. Sektördeki firmaların ihracat yapma düşüncesine sahip olsa bile, CE Kalite Belgesi'ne sahip olan sadece 1 firma olması, AB'ye ihracat konusunda bir altyapıya sahip olunmadığının da bir işareti sayılabilir. Buna ek olarak, sektör çalışanlarının öğrenim düzeylerinin düşüklüğü, dış piyasalar hakkında bilgi eksikliği ve dış ticarete ihtiyaç duyulan çalışan profilinin yetersizliği de bu konuda vurgulanması gereken önemli unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Tablo 21. TR63 Bölgesinde Üretilen Mobilyaların Ülkelere Göre İhracat Payı

Ülke Grubu	Yüzde	Ülke	Yüzde
Ortadoğu Ülkeleri	86,17%	Irak	47,77%
Afrika	8,33%	Suudi Arabistan	31,95%
Bağımsız Devletler Topluluğu	2,35%	Libya	6,90%
Avrupa Birliği Ülkeleri	1,94%	Ürdün	2,45%
Diğer Avrupa Ülkeleri	1,02%	Suriye	1,29%
Kuzey Amerika Serbest Ticaret	0,14%		
Okyanusya Ülkeleri	0,03%		
Uzakdoğu Ülkeleri	0,01%		

Kaynak: TİM, 2013

2013 yılı TİM (Türkiye İhracatçıları Meclisi) verilerine göre TR63 Bölgesinden gerçekleştirilen mobilya ihracatının yaklaşık % 86'sı Ortadoğu ülkelerine, % 8'i Afrika ülkelerine gerçekleştirilmektedir. Kalan % 6'lık mobilya ise dünyanın çeşitli ülkelerine ihraç edilmektedir. TR63 Bölgesinin mobilya ihracatı yaptığı ülkeler genellikle Orta Doğu Bölgesi ile sınırlı kalmaktadır. Bu bilgiye paralel olarak sırasıyla Irak, Suudi Arabistan, Libya, Ürdün ve Suriye TR63 Bölgesinin mobilya ihracatı gerçekleştirdiği ilk 5 ülkeyi oluşturmaktadır. Bu ilk 5 ülkeye toplam mobilya ihracatının % 90'ı gerçekleştirilmektedir.

Tablo 22. TR63 Bölgesi İllerinde Üretilen Mobilyaların İlk Beş Ülkeye İhracatı (ABD doları)

Hatay		Kahramanmaraş		Osmaniye	
Ülke	İhracat	Ülke	İhracat	Ülke	İhracat
Irak	18.730.432	Irak	629.518	Irak	1.021.663
Suudi Arabistan	13.097.318	Azerbaycan, Nahcivan	114.799	Suudi Arabistan	533.306
Libya	2.854.387	Almanya	100.408	Kazakistan	299.669
Ürdün	1.012.201	Libya	67.125	Mali	53.763
Suriye	550.374	Fransa	29.745	Ürdün	33.058
Diğer Ülkeler Toplamı	3.444.816	Diğer Ülkeler Toplamı	73.551	Diğer Ülkeler Toplamı	22.879
Toplam	39.689.527	Toplam	1.015.146	Toplam	1.964.327

Kaynak: TİM, 2013

TR63 Bölgesindeki illerin ülkelere göre mobilya ihracat rakamları incelendiğinde Ortadoğu'nun TR63 Bölgesi için önemli bir pazar olduğu görülmektedir. Hatay, en çok mobilya ihracatını Ortadoğu ülkelerine yapmaktadır. Kahramanmaraş'ta üretilen mobilyalar ise Almanya ve Fransa gibi yüksek standartlar ve kalitenin sağlanması gereken ülkelere ihraç edilmekte ancak düşük rakamlarda ihracat gerçekleştirilmektedir. Bu da Kahramanmaraş ilinde faaliyet gösteren firmaların yüksek kalitede ürünler üreterek ihraç ettiklerini ve pek çok belgeyle sahip olduklarını göstermektedir. Osmaniye'de üretilen mobilyalar için de Irak önemli bir pazardır. Bunun yanı sıra Osmaniye, Kazakistan ve Mali'ye ihracat gerçekleştirmektedir.

Sektörün mevcutta ihracat yapmayan % 18,7'lik bir bölümünün, ihracat yapmayı planlıyor olması, gerekli bilgilendirme ve altyapının sağlanması ile ihracata yönelebileceğini göstermektedir. İhracata yönelik olarak, farkındalık sağlanmasının ardından, ihracat süreci hakkında bilgilendirme, kalite standartları edinimi gibi altyapı hazırlıklarının tamamlanması neticesinde, ihracata yönelim artacaktır.¹⁶ Ayrıca mobilyacılık sektörünün Türkiye genelinde dış pazardan ziyade iç pazara yönelmiş olması ihracatı etkileyen en önemli faktör olarak belirtilmektedir.

Bu raporun başında değinildiği gibi, sektör olarak mobilyacılık, ihracatta yerli kaynakları ağırlıklı olarak kullanırken, ithal girdilere bağımlılığı en az sektörlerden olması itibarıyla diğer sektörlerden farklılaşmaktadır. Sektörün doğası itibarıyla ithalata fazla gereksinim duymaması, bölgede sektöre yönelik ithalat rakamlarının önemli seviyede olmamasını beraberinde getirmektedir. 2013 yılında sektöre yönelik Hatay ilinde 780 bin ABD dolar, Kahramanmaraş ilinde 2,4 milyon ABD dolar, Osmaniye ilinde ise 439 ABD bin dolarlık ithalat yapılmıştır.

¹⁶ Antakya Mobilya ve Ayakkabıcılık Sektörel Araştırma Projesi, Kalkınma Bakanlığı, ATSO, DOĞAKA, 2011

3.4 TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektörünün Kümelenmesi

TR63 Bölgesinde mobilyacılık sektörü, kümelenme açısından resmedildiğinde sektördeki işletmeler; makine ekipmanın satın alındığı üretici/tedarikçilerin lokasyonu bakımından aynı mevkidedir. Bakım hizmetinin alındığı işletmeler ve imalatla kullanılan hammadde/yanı mamullerin en çok satın alındığı işletmelerin çoğunluğu aynı şehirde bulunmaktadır. Ayrıca rakip üreticiler de aynı şehirde yoğunluk göstermektedir.

Söz konusu işletmelerin, aynı sanayi bölgesinde toplaşmalarına imkan sağlayacak bir altyapının hazırlanması, lojistik ve stok maliyetlerinin yanı sıra ortak girişim imkanı sağlayacak bir iş kümesinin ortaya çıkarılmasına imkan tanıyabilir.

TR63 Bölgesinde mobilya üretimi önemli ölçüde yapılmasına rağmen, işletmelerin gerek çalışan sayısı, gerekse ciroları itibarıyla küçük ölçekli veya mikro işletmeler statüsünde olmaları, üretim rakamlarının sağlıklı bir şekilde elde edilememesine ve sektör ile ilgili bölgesel ve ulusal ölçüde analiz ve karşılaştırmalar yapılamamasına sebep olmaktadır. Bu kapsamda, Hatay ilinde mobilya imal eden işletmelerinin arzu edilen kapasitede daha kaliteli ürün üretebilmeleri ve pazardaki rekabet güçlerini arttırabilmeleri için Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Bölgesel Rekabet Edebilirlik Programı kapsamında, Mobilyacılar için Ortak Kullanım Atölyesi kurulması planlanmış ve proje ihaleleri 2014 yılında yapılmaya başlanmıştır.

Kahramanmaraş ilinde ise Aşşap İşleri KSS'nin kuruluş çalışmaları devam etmektedir. Osmaniye ilinde de, var olan potansiyeli hayata geçirmek, mevcut işletmelerin verimliliğini arttırmak ve ortak fayda üretmek üzere Mobilyacılar ve Ağaç İmalatçıları Küçük Sanayi Sitesi'nin kurulması için çalışmalar sürdürülmektedir. Firmalar ve çalışanlar bakımından düşünüldüğünde mobilyacılık kümesi, kalifiye işgücü temini, işgücü maliyetlerinin düşürülmesi, rekabet gücünün artırılması, eğitim, danışmanlık ve pazarlama imkanlarının birlikte kullanılması gibi avantajlar da sağlayabilecektir.

3.5 TR63 Bölgesi Mobilyacılık Sektörü GZFT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER	TEHDİTLER
Bölgenin coğrafi konum,	Pazarlama eksikliği,
Sektörün gelişime açık olması,	Markalaşma sorunu,
Mobilya üretim ağı/potansiyeli,	El işçiliği ile üretimin yapılması,
Sektörün son 10 yıldaki performansı,	Bölgede kalifiye iş gücü yetersizliği,
Bölgenin yüksek iş gücü potansiyeli,	Tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği,
Bölgedeki hammadde kaynağı,	Bölgenin enerji sorunu,
Malzeme, ürün çeşitliliği,	Düşük standartlar,
El ustalarının potansiyeli	Model kopyalama,
FIRSATLAR	ZAYIF YÖNLER
Globalleşme,	KOBİ yoğunluğu,
Üretimdeki artış/gelişme,	Mesleki eğitim yetersizliği,
Dünyadaki yeniden oluşum,	Kalifiye eleman yetersizliği,
İşbirliği ve yatırıma açık yapı,	Yüksek hammadde maliyetleri,
Bilgi Teknolojisi ve elektronik net-works,	Tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği,
2050'de 1 trilyon ABD dolarlık üretim hacim,	Sektörün bölgede artırmayan teknoloji transferi,
Hedef pazarlara yönelik ihracat çalışmaları,	Markalaşma, kalite, imaj, tasarım ve korunması,
Global mobilya tüketiminde artış,	Düşük standartlar ve çevre sorunu,
Müşteri odaklı ürün ve çeşitliliği,	Sermaye/finansman yetersizliği,
Yeni pazar arayışları/genişleme,	Aile şirketlerinin kısırlılıkları,
Ortadoğu'daki tüketim nüfusu,	Organizasyon/kurumsal yapı,

4. Genel Değerlendirme, Politika Önerileri

Dünyada mobilyacılık sektörü, artan nüfus karşısında son yıllarda modernleşmeye başlamıştır. Ancak Türkiye’de halen sektörün büyük bir bölümü düşük teknoloji ve sermayenin egemen olduğu emek yoğun bir sektör olarak varlığını sürdürmektedir.

İnsanların yaşamına hızla giren teknoloji ile modern yaşamda mobilya da yerini almıştır. Önümüzdeki yüzyılın doğrultusunda sektör ile ilgili gelişmeler ve muhtemel eğilimler şu şekildedir;

- Son teknoloji ile donatılmış modern elektro-mobilyalar doğacaktır.
- Akıllı konut ve yeşil bina oluşumları, mobilyaya yansacaktır.
- Yaşam kalitesini artıran, kullanım kolaylığı sağlayan, insana ve çevreye duyarlı, hafif, fonksiyonel ve kolay taşınabilir modüler mobilyalar insan hayatında etkin olacaktır.
- Nano-teknoloji uygulamalarının malzemeye yansımaları sonucu kir ve leke tutmayan kumaşlar, deriler, çevre dostu süngerler, boyalar ve verniklerin kullanımı yaygınlaşacaktır.

Bu yüzyılın beklentileri doğrultusunda sektörün çevreye duyarlı, teknolojik donanımlarla güncel farklılık yaratan akıllı mobilya üretim ağını, tasarım ve üretim yelpazelerine almaları tavsiye edilmektedir. (TOBB, 2013)

Şekil 18. Akıllı Mobilya Örnekleri

Trademap verilerine göre, sürekli gelişen Türk mobilya sektörünün, dünya mobilya ihracatında 2012 yılı itibarı ile 214 ülkeye 1,9 milyar dolarlık ihracat kapasitesi ile 19. sırada olması, Avrupa'da ise 14. sırada olması, sektörün büyüme potansiyelini ortaya koymaktadır.

Mobilya üretim miktarı ölçümlerinde üretici firma sayısı, üretim miktarları, satış fiyatları, ihracat rakamları ile birlikte değerlendirildiğinde ve inşaat sektörünün büyüklüğüyle sektördeki kayıt dışılık dikkate alındığında, Türk mobilya sektörü üretimi 2023 yılında 25 milyar doları, ihracatı ise 10 milyar doları bulacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye mevcut potansiyelinin ve stratejik pozisyonunun önemini kavrayıp tanıtım faaliyetlerini ve birebir ilişkilerinin etkinliğini ve sürekliliğini artırabilirse, uluslararası mobilya pazarında daha iyi pozisyon elde edebilir. 2023 yılı için öngörülen projeksiyonlara göre Türkiye mobilya endüstrisi dünya sıralamasında ilk 10, Avrupa da ise ilk 5 en büyük mobilya üreticisi olacaktır tahmin edilmektedir. 2020 yılı itibarıyla 500 milyar ABD dolarlık bir hacme ulaşması beklenen dünya mobilya pazarında Türkiye, payına düşeni alabilmesi için mevcut sorunlarını çözerek rekabet gücünü artırmalıdır. Türkiye mobilya endüstrisinin uluslararası sahada uzun vadeli yer edinebilmesi için;

- Haksız rekabet (Kayıt Dışılık, Fikri hakların korunması)
- Eğitim, Kalifiye iş gücü, İstihdam, Deneyim eksikliği,
- Verimlilik, yönetim ve kurumsallaşma
- Tasarım, Ar-Ge, Kalite Bilincinin geliştirilmesi, zorlayıcı önlemlerin alınması,
- Tanıtım, Markalaşma ve Pazarlama,
- Hammadde,
- Yan sanayi,
- Lojistik/nakliyat,
- Kamu sektör ilişkileri,
- Sermaye / Finansman sorunlarını çözmesi gerekmektedir.

Mobilya üretimi ile ilgili ilk kez Dokuzuncu Kalkınma Planında "Rekabet Gücünün Artırılması" temel amacıyla ve "Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması" ekseninde mobilyacılık sektörüne vurgu yapılmış sektörün özgün tasarım faaliyetlerinin özendirilmesi, kaliteli tasarımcı yetiştirilmesi, ulusal ve uluslararası marka oluşturulması, tanıtım ve pazarlama konusundaki desteklerin ihracatçıların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi gibi tedbirler alınmıştır. Onuncu Kalkınma Planında ise mobilya sanayide küçük

işletmelerin verimliliklerinin artırılması ile tasarım becerisi, marka geliştirme, modern üretim tekniklerinin kullanımı, kayıtlı çalışma ve dağıtım kanallarına erişme kabiliyeti artırılması olarak iki adet politika geliştirilmiştir.

Bölgesel Gelişme ve Ulusal Strateji Belgesinde mobilyacılık sektörünün istihdama göre sektörel uzmanlaşması, Herfindahl Endeksine göre hesaplanmış ve 2009 yılı verilerine göre 0,2'nin altında kalmıştır. Ancak 2003 yılına kıyasla sektörde uzmanlaşmanın söz konusu olmadığını söylemek mümkündür.

TR63 Bölgesinde yer alan mevcut sanayi kuruluşları ve uygun yatırım ortamı ile Türkiye'nin sanayi üretim merkezlerinden biri haline gelmiş olan TR63 Bölgesi'nde, yeni ve yenilikçi yatırımlar ve uluslararası standartlardaki teknolojik altyapının entegrasyonu ile sanayi katma değerini yükseltmek amacıyla TR63 Bölge Planı 2014-2023 Taslağında;

- TR63 Bölgesi sanayi teknolojisinin düşük-orta seviyeden orta-yüksek seviyeye gelişmesi için mobilyacılık sektörünün AR-GE ve ÜR-GE faaliyetlerine zemin olabilecek ortak kullanım alanlarının oluşturulması,
- Üretim yeteneğinin geliştirilmesi amacıyla ihtisaslaşmış Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Sitesi oluşumlarının yaygınlaştırılması için Hatay ve Kahramanmaraş'ta mobilyacılık sektörüne yönelik KSS yatırımları tamamlanması,
- Patent, marka ve coğrafi işaret gibi sınai mülkiyet haklarına ve yeni ürünlerin korunmasına yönelik uygulamalar yaygınlaştırılması için TR63 Bölgesi'nin rekabetçi sektörlü olan mobilyacılık sektöründe marka, patent, faydalı model v.s. gibi yenilikçiliğe yönelik faaliyetler öncelikli olarak desteklenmesi

tedbirleri alınmaktadır.

Mevcut sanayi kuruluşları ve uygun yatırım ortamı ile Türkiye'nin sanayi üretim merkezlerinden biri haline gelmiş olan TR63 Bölgesi'nde, yeni ve yenilikçi yatırımlar ve uluslararası standartlardaki teknolojik altyapının entegrasyonu ile sanayi katma değerini yükseltmek amacıyla TR63 Bölge Planı 2014-2023 Taslağında;

- TR63 Bölgesi'nde kümelenme uygulamalarının başlatılması için Hatay ilindeki mobilyacılık sektörü ile ilgili olarak kümelenme çalışmasının başlatılması

Mobilyacılık Ortak Kullanım Atölyesi ve Kümelenme Programı

Hatay ilinde Mobilyacılık Ortak Kullanım Atölyesi'nin kurulması ve Kümelenme Programı ile firmalar arası ortak iş yapabilme kültürünün geliştirilmesi, fiziki altyapının iyileştirilmesi,

firmaların işbirliği içinde uluslararası rekabet gücünün artırılması, yüksek katma değerli üretim yapısına geçilmesi, verimliliğin artırılması, birim ürün başına elde edilen katma değer artırılması, bölgedeki KOBİ'ler için destekleyici bir çevrenin yaratılması ve istihdama katkıda bulunulması hedeflenmektedir.

Mobilyacılık sektörü, Hatay ilinin sanayi dokusunda önemli bir yere sahip olmasına rağmen, ilde bu sektörde faaliyet göstermekte olan işletmelerin gerek çalışan sayısı, gerekse ciroları itibarıyla KOBİ veya mikro işletme statüsünde olmaları, söz konusu firmaların fiziki altyapılarının yetersiz ve geliştirilmeye muhtaç durumda olması ve ulusal ve uluslararası rekabette sektörün mevcut şartlar itibarıyla dezavantajlı durumda olmaları gerekçeleriyle program oluşturulmuştur.

Programa dahil olan uygulayıcı pozisyonundaki DOĞAKA, Antakya TSO, Hatay Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü ve ilgili mesleki odaları (Hatay Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği, Antakya Marangozlar ve Hızarcılar Odası vb.) ile küme stratejisinin oluşturulması için ilgili kuruluşların kümelenme yaklaşımı çerçevesinde bir araya gelmesi ve kümeye dahil olan KOBİ'lerin ilgili Bakanlık ve diğer kurumların hibe ve destek programlarından faydalanması beklenmektedir. Ayrıca üretimin sürdürülebilirliği için ortak kullanım atölyesinin bir an önce kurulması sağlanmalıdır.

Hatay ilinde gerçekleştirilmesi hedeflenen projeye beraber, sektör ile ilgili olarak, Kahramanmaraş ilinde Ahşap İşleri KSS'nin kuruluş çalışmaları devam etmektedir. Osmaniye ilinde de, var olan potansiyeli hayata geçirmek, mevcut işletmelerin verimliliğini artırmak ve ortak fayda üretmek üzere Mobilyacılar ve Ağaç İmalatçıları Küçük Sanayi Sitesi'nin kurulması için çalışmalar sürdürülmektedir.

2014 Yılı Haziran İtibarıyla Ulusal ve Uluslararası Mobilyacılık Fuarları

Türkiye'de 2014 yılında Haziran ayı itibarıyla mobilyacılık sektöründe düzenlenecek olan fuarlar şu şekilde sıralanmaktadır;

- China Homelife Show Turkey (5-8 Haziran 2014, TÜYAP İstanbul)
- Adana Mobilya Dekorasyon Fuarı (24-28 Eylül 2014, TÜYAP)
- İstanbul Tasarım Haftası (24-28 Eylül 2014, Küçükçiftlik Park)
- Intermob 2014 (27 Eylül 1 Ekim 2014, TÜYAP İstanbul)
- MODEKS 2014 (4-8 Kasım 2014, TÜYAP Bursa)

- MODEF Expo 2014 (4-8 Kasım 2014, İnegöl Kültürpark Uluslararası Fuar Merkezi)
- Ortadoğu Mobilya ve Dekorasyon Fuarı 2014 (19-23 Kasım 2014, TÜYAP Diyarbakır)

Uluslararası alanda ise 2014 yılında Haziran ayı itibarıyla kesinleşen;

- 3F Famous Furniture Fair: 32.Çin 3F Uluslararası Mobilya Fuarı (3-7 Eylül 2014, Dongguan Çin)
- IDFF - Int. Dragon Furniture Fair: 28. Uluslararası Foshan-Shunde Mobilya Fuarı (4-7 Eylül 2014, Foshan-Shunde Çin)
- ClFF - Furniture Fair: Guangzhou Mobilya Fuarı (5-8 Eylül 2014, Guangzhou Çin)
- Meuble Paris: Paris Mobilya Fuarı (5-9 Eylül 2014, Paris Fransa)
- BIFE- SIM: Mobilya ve Yan Ürünleri, Makina ve Ekipmanları Fuarı (10-14 Eylül 2014, Bükreş Romanya)
- Furniture China 2014: 20. Çin Uluslararası Mobilya Fuarları (10-14 Eylül 2014, Şangay Çin)
- DREMA: Uluslararası Poznan Ağaç İşleme ve Teknoloji Fuarı (16-19 Eylül 2014, Poznan Almanya)
- Central Asia Home Plus: 7.Uluslararası mobilya, ev tekstili ve dekorasyon fuarı (1-4 Ekim 2014, Astana Kazakistan)
- SALON DE L HABITAT: Mobilya, İç Dekorasyon Fuarı (1-5 Ekim 2014, Toulouse Fransa)
- Intercasa: Mobilya ve Aydınlatma Fuarı (4-12 Ekim 2014, Lizbon Portekiz)
- ORGATEC - Uluslararası Ofis Yönetim ve İç Tasarım Fuarı (21-25 Ekim 2014, Köln Almanya)
- INFDEX 2014: 12. Uluslararası Katar Ev & Ofis Mobilyası ve Dekorasyon Fuarı (22-25 Ekim 2014, Doha Katar)
- Moskova Mebel 2014: 26.Mobilya Bağlantı Elemanları ve Aksesuarları Fuarı (24-28 Kasım 2014, Moskova Rusya)

Kaynakça

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2012). 81 İl Durum Raporu. Ankara: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2013). Mobilya Sektör Raporu 2013/1. Ankara: Sanayi Genel Müdürlüğü.

Birleşmiş Milletler. (2011). Furniture and parts thereof; stuffed furnishings 821. Birleşmiş Milletler.

CSIL. (2011). World Furniture Outlook Annual Percentage Changes. Milano/Italy: Centre for Industrial Studies.

DOĞAKA. (2013). TR63 Bölge Planı Taslağı 2014-2023. Hatay: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı.

DOĞAKA. (2013). TR63 Bölgesi Analiz Çalışmaları Taslağı. Hatay: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı.

DOĞAKA. (2013). TR63 Bölgesi Mevcut Durum Analizi Taslağı. Hatay: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı.

İZKA. (2009). İzmir İçin Stratejik ve Yükselen Sektörler. İzmir: İzmir Kalkınma Ajansı.

İZKA. (2012). İzmir İli Potansiyel Yatırım Konuları Araştırması. İzmir: İzmir Kalkınma Ajansı.

Kalkınma Bakanlığı. (2006). Dokuzuncu Kalkınma Planı. Ankara: Kalkınma Bakanlığı.

Kalkınma Bakanlığı. (2007). Ağaç Ürünleri ve Mobilya Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara: Kalkınma Bakanlığı.

Kalkınma Bakanlığı. (2013). Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi. Ankara: Kalkınma Bakanlığı.

Kalkınma Bakanlığı. (2013). Onuncu Kalkınma Planı. Ankara: Kalkınma Bakanlığı.

Koç, C. (2013). CNC Tezgah. Mayıs 21, 2014 tarihinde Catiatürk. <http://www.catiaturk.com/cnc-tezgah/573/cnc-router-tezgahlari-23.html#ixzz31tHGKvbl> adresinden alındı

MASKO. (tarih yok). 2014 tarihinde Mobilya ve Ahşap Eşya İmalatçıları Site İşletme Kooperatifi: <http://www.masko.com.tr/sayfalar/izle/kurumsal> adresinden alındı

MODOKO. (tarih yok). 2014 tarihinde MODOKO: <http://www.modoko.com.tr/kurumsal/1/modoko-hakkinda> adresinden alındı

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

DOĞAKA
T.C. DOĞU AKDENİZ KALKINMA AJANSI
T.R. EASTERN MEDITERRANEAN DEVELOPMENT AGENCY

Yavuz Sultan Selim Cd. Birinci Tabakhane Sk.
No: 20 31050 Antakya / HATAY
Tel: 0326 225 14 15 Faks: 0326 225 14 52

www.dogaka.gov.tr
bilgi@dogaka.gov.tr

